

Igazgatói köszöntő

A 2006-ban alapított ELTE Konfuciusz Intézet Magyarország legrégebbi és legnagyobb kínai kulturális intézete, amelynek elsődleges feladata az, hogy a kínai nyelvet és kultúrát megismertesse és népszerűsítse hazánkban. 19 éves fennállása óta az intézet munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. Többek között négy alkalommal kapta meg a Kínai Nyelvoktatási Tanács kiváló minősítését, 2015-ben Shanghajban Modell Konfuciusz Intézetté választották, több alkalommal nyerte el a Kiváló Kínai Nyelvvizsgaközpont címet, 2024-ben pedig a világon az elsők között érdemelte ki a HSK Nemzetközi Modell Vizsgaközpont elismerést.

Az intézetben aktív nyelvoktatási tevékenység folyik, évente mintegy 2-3000 diák részvételével. Nemcsak a közoktatásban vagyunk jelen általános, középiskolai és egyetemi szinten is, hanem intézetünk a kínainyelvtanár-képzésben is jelentős szerepet tölt be, hiszen 2014-ben itt alakult meg a Közép- és Kelet-európai Tanárképző Központ, amely egyedülálló a világon. Intézetünk emellett sokrétű tudományos tevékenységet is folytat sinológiai konferenciák

szervezésén, szakfolyóiratok és tanulmánykötetek publikálásán át a 2019-ben megjelentetett Kínai–Magyar nagyszótár kiadásáig.

A nyelvoktatás mellett kiemelt feladataink közé tartozik a tudományos ismeretterjesztés és a művelődésszervezői munka is, hiszen éves szinten több mint 50 kulturális programot rendezünk. Az intézet legjelentősebb programjai között szerepel a Kínai Holdújévi ünnepség, illetve a Konfuciusz-nap, de olyan országos jelentőségű programsorozatokhoz is csatlakozunk mint a Múzeumok Éjszakája vagy a Kutatók Éjszakája.

Az évente megjelenő *Konfuciusz Krónika* című magazinunk az intézet változatos munkájába nyújt betekintést a teljesség igénye nélkül, illetve a kínai kultúra különböző területeiről közöl ismeretterjesztő írásokat, amelyekhez jó szórakozást kívánunk!

Prof. Dr. Hamar Imre
ELTE Konfuciusz Intézet igazgató

院长致辞

创建于2006年的罗兰大学孔子学院是匈牙利成立最早、规模最大的汉语文化机构，学院的首要任务是在匈牙利传播和推广中国语言与文化。成立19年以来，孔子学院的工作获得了多项荣誉与表彰。其中包括：四次获得语言合作中心授予的“先进孔子学院”称号；2015年在上海被评选为“示范孔子学院”；多次荣获“汉语考试优秀考点”称号；并于2024年作为全球首批机构之一，被授予“HSK全球示范考点”荣誉称号。

学院积极开展语言教学活动，每年有大约2000-3000名学生参与其中。我们的教学活动不仅体现在包括小学、中学和大学在内的公共教育层面，同时我院在汉语教师培训领域也发挥着重要作用，2014年，全球唯一的中东欧汉语教师培训中心就在我院揭牌成立。此外，我院还通过组织汉

学研讨会、发布学术集刊与著作等方式开展了不同层次的科研活动，并于2019年出版了《汉匈词典》。

除语言教学外，科普及文化组织工作也是我院的主要任务，我们几乎每年都会举办50余场文化活动。学院最主要的文化活动包括中国春节以及孔子学院日，此外，我们也会参与一系列全国性的重要活动，例如“博物馆之夜”或“学者之夜”。我院每年出版的《孔子学院通讯》杂志是了解学院主要工作的一个窗口，也是通过发表文章对不同领域中国文化进行推介的一个平台，愿我们的刊物为读者带去快乐！

罗兰大学孔子学院院长、教授
郝清新博士

Miért tanuljunk kínaiul?

A kínai nyelv megismerése nemcsak jó befektetés, hanem általa hozzáférhetünk Kína rendkívül gazdag kultúrájához is, amely hihetetlenül sokszínű, értékes kulturális kincsekkel gazdagította az emberiséget.

Az emberiség több mint egyötödének kínai az anyanyelve, a kínai az ENSZ hivatalos nyelveinek egyike.

Kína ma a világ egyik legfontosabb gazdasági, politikai, kulturális nagyhatalma, így az élet szinte minden területén megkerülhetetlen.

A kínai cégek behálózzák a világot, és e cégek mindegyikének szüksége van kínaiul jól beszélő szakemberekre.

Kínainyelv-tanfolyamok az ELTE Konfuciusz Intézetben

Az ELTE Konfuciusz Intézet rendszeresen indít különböző szintű kínainyelv-tanfolyamokat. Nyelvtanfolyamainkat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett tanárok tartják.

A kínai nyelv nem is olyan nehéz, mint ahogy azt sokan gondolják. Nyelvtana a világon az egyik legegyszerűbb (*nincsenek toldalékok, nemek, számok, esetek*), egyedül a zenei hangsúlyok és az írás jelenthetnek problémát.

Ám azt a 3000 írásjegyet megtanulni, amelyet a mindennapi életben használnak, egyáltalán nem boszorkányság! Tanfolyamainkra, programjainkra mindenkit szeretettel várunk!

Tisztelt Olvasó!

2025-ben is változatos, kulturális és oktatási programokban gazdag évet zárt intézetünk. Számos rendezvényünk közül kiemelkedő jelentőségű volt a Magyar Nemzeti Múzeummal, illetve a Szépművészeti Múzeummal közösen szervezett programsorozatunk, amely a Kínai Hszie-ji – Mesterművek a Kínai Nemzeti Művészeti Múzeumból, valamint Az öröklét őrei – az első kínai császár agyagkatonái című kiállításokhoz kapcsolódott. Emellett természetesen tovább folytattuk megszokott tevékenységeinket: a kínai nyelv-oktatást, a kulturális programok, előadások és konferenciák szervezését. Az intézetben folyó munkáról, eredményeinkről és rendezvényeinkről bővebben is olvashatnak magazinunkban.

A *Konfuciusz Krónika* a korábbi évfolyamokhoz hasonlóan sokszínű, érdekes tartalommal várja olvasóit. Kiadványunkban a kínai élet és kultúra különböző területeit bemutató írásokat találhatnak. Cikkeket közlünk többek között a Yan'anban látható, kommunista „vörös show”-król, a dunhuangi 254-es Vyāghri-jātaka festmény ikonográfiájáról, Su Tong író budapesti látogatásáról, valamint a kínai párkeresés és párválasztás nehézségeiről.

A jövőben is sok szeretettel várjuk a kínai nyelv és kultúra iránt érdeklődő látogatókat előadásainkon, kulturális programjainkon és tanóráinkon.

Kellemes időtöltést, tartalmas szórakozást kívánunk kiadványunkhoz!

Kristály Ágnes
főszerkesztő

亲爱的读者!

2025年, 罗兰大学孔子学院也圆满结束了内容多元、文化与教育活动丰富的一年。在众多活动中, 与匈牙利国家博物馆及匈牙利美术馆共同举办的系列活动尤为引人注目, 这些活动围绕“中国写意——来自中国美术馆的艺术”以及“永恒的守护者——秦始皇兵马俑”(秦汉文明展览)两大展览展开。除此之外, 我们持续开展了既有的常规工作, 包括汉语教学、各类文化活动、讲座和学术会议等活动。在本期刊物中, 我们详细总结了孔子学院的工作情况、取得的成果以及所举办的各项活动。

与以往一样, 《孔子学院通讯》以丰富多彩又引人入胜的内容恭候读者。本期刊物收录了多篇聚焦中国生活与文化不同领域的文章, 其中包括: 延安的共产主义“红色演出”、敦煌第254窟“饿虎本生”壁画的图像学解读、作家苏童访问布达佩斯的相关报道, 以及关于中国当代婚恋与择偶困境的探讨。

今后, 我们将一如既往地热忱欢迎所有对汉语和中国文化感兴趣的朋友们, 参加我们的讲座、文化活动以及课堂教学。

愿我们的刊物伴随您度过惬意的时光, 带给您更多的欢乐!

林菁怡
主编

Szerzőink

Torma Laura 陶络岚

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát keleti nyelvek és kultúrák alapszakon, illetve fordító-tolmács mesterszakon. Továbbá a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetemen nyelvi ösztöndíjként, a shanghai Fudan Egyetemen pedig kutató ösztöndíjként tanult. Jelenleg az ELTE Nyelvtudományi doktori iskolájának hallgatója, ahol a kortárs kínai irodalmat és a kínai diaszpóra irodalmát kutatja. 2020 óta blogján, a *Tusolón* ír a kínai kultúráról, irodalomról és nyelvről.

Graduata a Universitatea din Cluj a limbii și literaturii orientale, și a obținut titlul de master în traducere-interpretare. După aceea a fost studentă de limbă străină la Universitatea din Beijing, și la Universitatea din Shanghai. Este în prezent studentă de doctorat la ELTE, unde studiază literatura și cultura contemporană din China și literatura diasporii chineze. De la anul 2020 are un blog, *Tusolón*, în care scrie despre cultura, literatură și limbă din China.

Borsódi Réka 包迪

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát keleti nyelvek és kultúrák alapszakon, majd ugyanitt végezte el a Kína-kutató mesterszakot. Egyetemi tanulmányai során egy évet Tajvanon, a Taipei Nemzeti Pedagógiai Egyetemen (Guoli Jiaoyu Daxue) töltött ösztöndíjként. Jelenleg az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskolájának hallgatója, kutatási területe a dunhuangi barlangok jatakaábrázolásainak ikonográfiája és szöveghagyománya.

Graduata a Universității din Cluj a limbii și literaturii orientale, apoi a absolvit masterul în studii de limbă și cultură din China. În timpul studiilor universitare, a petrecut un an la Universitatea din Taipei, unde a primit o bursă de studii. Este în prezent studentă de doctorat la ELTE, unde studiază iconografia și tradiția textuală a jataka-urilor din groturile Dunhuang.

Kenéz Janka 杨卡

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem keleti nyelvek és kultúrák szakán 2021-ben szerzett bölcsészdiplomát. 2021 óta a Kortárs Kínai Írók adatbázisának szerkesztője, valamint a Kortárs Kínai Könyvklub megalakulása óta segít a rendezvények szervezésében és népszerűsítésében. 2024-ben ösztöndíjként részt vett a Pekingi Tanárképző Egyetem Filozófia Intézetének képzésén. Jelenleg az ELTE BTK Kína-tanulmányok mesterszakának hallgatója.

Graduata a Universității Pázmány Péter Katolikus din Cluj a limbii și literaturii orientale în anul 2021. De atunci este redactor al Bazei de date a Scriitorilor Contemporani din China, și este implicată în organizarea și promovarea evenimentelor de la Clubul de Carte Contemporan din China. În anul 2024 a primit o bursă de studii pentru a participa la cursurile Institutului de Filosofie al Universității de Pregătire a Profesorilor din Peking. Este în prezent studentă la ELTE BTK la studiile de master în limbă și cultură din China.

Gájász Enikő 安妮

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem kínai szakán diplomázott 2018-ban, majd a Zhejiang Egyetemen végzett Kína-tanulmányok mesterszakon, jelenleg az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskolájának hallgatója, kutatási területe a modern társadalmi folyamatok leképezése a mai mandarin nyelvben. Kutatói tevékenysége mellett, az ELTE Konfuciusz Intézet főállású kulturálisprogram-szervezője, 2022 és 2024 között a *Konfuciusz Krónika* főszerkesztője. Ebben a lapszámban *A sanghaji People's Park – ahol a park „randipiacá” alakul* címmel olvasható ismeretterjesztő írása.

Graduata a Universității Pázmány Péter Katolikus din Cluj a limbii și literaturii orientale în anul 2018, apoi a absolvit masterul în studii de limbă și cultură din China la Universitatea din Zhejiang. Este în prezent studentă de doctorat la ELTE, unde studiază reprezentarea proceselor sociale moderne în limba mandarină contemporană. În plus, este coordonator principal al programului cultural al Institutului Confucius din ELTE, și a fost redactor șef al revistei *Kronika Confucius* între anii 2022 și 2024. În acest număr, în articolul *Parcul People's Park din Shanghai – unde parcul devine „piață de randi”* este prezentată o lucrare științifică.

Az elmúlt időszak kiemelkedő eredményei

近期取得的重要成果

Hamar Imre, egyetemi vezető újabb rangos elismerést vett át

2024. december 12.

Hamar Imre, az ELTE nemzetközi rektorhelyettese, az ELTE Távol-keleti Intézet és az ELTE Konfuciusz Intézet igazgatója újabb jelentős elismerésben részesült: megkapta a Kínai Nagykövetség Kiváló Sinológus díját.

Az elismerést a Budapesti Kínai Kulturális Központban tartott ünnepségen adták át. A Kínai Népköztársaság Magyarországi Nagykövetsége által adományozott díjat azok a szakemberek kapják, akik kiemelkedő eredményeket értek el a magyar sinológia területén. Az eseményen Gong Tao, a Kínai Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete adta át a rangos elismeréseket.

Hamar Imre

大学领导郝清新教授再获殊荣

2024年12月12日

罗兰大学国际事务副校长、远东学院与孔子学院匈方院长郝清新教授（Prof. Dr. Hamar Imre）再度荣获重要奖项：中国驻匈牙利大使馆授予他“汉学家杰出贡献奖”。

颁奖典礼在布达佩斯中国文化中心举行。本项“汉学家杰出贡献奖”由中华人民共和国驻匈牙利大使馆设立，授予那些在匈牙利汉学研究领域取得卓越成就的专家学者。颁奖仪式上，中华人民共和国驻匈牙利特命全权大使龚韬亲自为获奖者颁发了这一殊荣。

在颁奖典礼中，已故的罗兰大学前教授尤山度（Józsa Sándor）也被追授“终身成就奖”。这两位杰出汉学家的获奖，正是对他们推动汉学在匈牙利的认可与发展的杰出贡献所给予的肯定与表彰。

郝清新教授是匈牙利罗兰大学国际事务副校长、中文系主任兼孔子学院匈方院长，在匈牙利汉学的发展中发挥了举足轻重的作用。他已发表150余篇学术论文，出版了6部专著，并主编了15本学术书籍。

郝清新教授在罗兰大学孔子学院的创立过程中起到了关键性作用：早在2006年，正是他倡议推动了孔子学院的设立。自成立以来，该学院在加强中匈两国之间的文化与学术交流中始终发挥着重要作用。值得一提的是，郝清新教授还促成了罗兰大学中文系与孔子学院之间的紧密协作，使之成为一条独特且重要的中匈文化与学术沟通渠道。

在他积极的推动与支持下，罗兰大学不仅在本科（BA）和硕士（MA）阶段开设了中文语言与文化课程，还可以在博士课程中学习中国语言和文化。得益于他在中文系的辛勤耕耘，培养出众多优秀的中文人才。与此同时，孔子学院也在他的带领下大力促进了中匈两国之间的交流与高等教育合作。

Az ünnepségen **Józsa Sándort**, az ELTE volt professzorát posztumusz életműdíjjal tüntették ki. Az elismeréseket a két kiváló sinológus a kínai tudományok magyarországi elismertetéséhez és fejlődéséhez való hozzájárulásával érdemelte ki.

Józsa Sándor (1928–2024)

Hamar Imre, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nemzetközi rektorhelyettese, a Kínai Tanszék tanszékvezetője és a Konfuciusz Intézet igazgatója, jelentős szerepet játszott a magyar sinológia fejlesztésében. Több mint 150 tudományos dolgozatot publikált, valamint 6 monográfiát és 15 szerkesztett könyvet adott ki.

Hamar Imre kitüntetése:
Kiváló Sinológus díj

Az ELTE Konfuciusz Intézet megalapításában betöltött szerepe kulcsfontosságú volt: 2006-ban ő ösztönözte az intézet létrehozását, amely azóta is fontos szerepet játszik a két ország közötti kulturális és tudományos kapcsolatok erősítésében. Hamar Imre érdeme továbbá, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem Kínai Tanszéke és Konfuciusz Intézete egyedülálló csatornát épített ki a magyar–kínai kulturális és tudományos kommunikáció számára.

Az ő aktív támogatásának köszönhetően az ELTE-n nemcsak a BA- és az MA-szakon, hanem doktori képzésben is lehet kínai nyelvet és kultúrát tanulni. A tanszéken végzett munkájának köszönhetően számos kiváló kínai nyelvi tehetség került ki, miközben a Konfuciusz Intézet nagymértékben elősegítette a két ország közötti csereprogramokat és felsőoktatási együttműködések.

Hudecz Ferenc professzor kitüntetését kapott a Konfuciusz Intézetek Hálózatának 20. évfordulója alkalmából

2024. december 20.

Hudecz Ferenc professzor, az ELTE korábbi rektora és a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) alelnöke, díjat vehetett át a Konfuciusz Intézetek Hálózatának 20 éves jubileuma alkalmából. Az elismerést „A Konfuciusz Intézetek Kiválósága” elnevezéssel adományozták, amely a professzor hosszú éveken át tartó elkötelezett támogatását ismeri el a hálózat fejlődésében.

Hudecz Ferenc

Hudecz Ferenc 2006 és 2010 között töltötte be az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektori tisztségét. 2011 óta tiszteletbeli tagja a Confucius Institute Headquarters igazgatótanácsának, amelynek székhelye Pekingben található. Rektori mandátumát követően az ELTE Természettudományi Karának Szerves Kémia Tanszékét vezette 2010 és 2016 között, majd 2016-tól 2021-ig a Kémiai Intézet Professzori Tanácsának elnöke volt. 2021 óta professor emeritusként folytatja munkáját. Kiemelkedő nemzetközi elismerései között szerepel, hogy a Szecsuáni Egyetem (Kína) díszdoktorává avatták 2006-ban.

A díjat a professzor annak elismeréseként kapta, hogy az ELTE Konfuciusz Intézet 2006-os alapítása óta aktívan támogatta annak működését, elősegítve ezzel a keleti és nyugati kultúra közötti párbeszédet.

胡代茨·费伦茨教授荣获孔子学院成立20周年纪念奖项

2024年12月20日

罗兰大学前校长、匈牙利科学院（MTA）副院长胡代茨·费伦茨（Hudecz Ferenc）教授，在孔子学院品牌成立20周年之际荣获表彰。他被授予“孔院之光-孔子学院卓越奖”的荣誉，以肯定其长期以来对孔子学院网络发展的大力支持和杰出贡献。

胡代茨·费伦茨教授于2006年至2010年期间担任罗兰大学校长。自2011年起，他成为设于北京的孔子学院总部名誉理事。校长任期结束后，他于2010年至2016年间担任罗兰大学自然科学学院有机化学系主任，随后于2016年至2021年担任化学研究所教授委员会主席。自2021年起，他以荣誉教授身份继续从事工作。其杰出的国际声誉亦体现在多个荣誉上，其中包括2006年被中国四川大学授予名誉博士学位。

该奖项授予胡代茨·费伦茨教授，旨在表彰他自2006年罗兰大学孔子学院创立以来对其发展的持续支持与积极贡献，从而推动了东西方文化的对话与交流。

Hamar Imrét a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választották

2025. május 07.

2025. május 7-én tartotta 199. közgyűlését a Magyar Tudományos Akadémia, amelynek alkalmával az Akadémikusok Gyűlése a közös akadémiai jelöltlistára felkerült 136 kutató közül megválasztotta az MTA új rendes, levelező, külső és tiszteleti tagjait.

A közgyűlés döntése alapján Hamar Imre, az ELTE nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettese és a Távol-keleti Intézet tanszékvezető egyetemi tanára, az ELTE Konfuciusz Intézet igazgatója, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának levelező tagjai közé került.

Hamar Imre 2016-ban védte meg MTA-doktori értekezését, a magyar orientalisztika nemzetközileg is kiemelkedő képviselője, sinológus. Közvetlen kutatási területe a kínai vallástörténet, ezen belül is a középkori kínai buddhizmus.

2016 óta 47 tudományos közleménye jelent meg, köztük egy monográfia. Számos tanulmányát közölték nemzetközi színvonalú, angol nyelvű folyóiratok, köztük kínai és japán kiadású szaklapok, valamint gyűjteményes kötetek. Nemzetközi elismertségét mutatja, hogy hosszabb ideig vendégprofesszorként dolgozott az Egyesült Államokban, Németországban, Japánban és Kínában is. Számos magyar és nemzetközi kutatási program elindítója és irányítója, többek között a nagy sikerű Kínai-magyar nagyszótár egyik szerkesztője.

Az ELTE-n jelentős sinológiai iskolát hozott létre, tanítványai több hazai és külföldi egyetemen is kiváló eredményeket értek el. A magyarországi Konfuciusz Intézet igazgatójaként sokat tett a nagy hagyományú kínai nyelv és kultúra megismertetéséért is.

Az akadémiai tagságra ajánlói – az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának rendes tagjai – Kenesei István, Kósa László, Paládi-Kovács Attila, Róna-Tas András, Vásáry István voltak.

A választás háromévenként történik, legutóbb 2022-ben választott új akadémikusokat az Akadémikusok Gyűlése. A május 7-i tagválasztást követően a Magyar Tudományos Akadémiának 294 rendes, 103 levelező, 201 külső és 191 tiszteleti tagja van.

Az Akadémia Alapszabálya szerint levelező taggá az a magyar állampolgár választható meg, aki az MTA doktora címmel vagy azzal egyenértékűnek minősített tudományos fokozattal rendelkezik, és aki tudományát elismerten és különösen magas színvonalon, alkotó módon műveli. Rendes taggá az a magyar állampolgárságú levelező tag választható meg, aki levelező tagságának elnyerése óta jelentős tudományos eredményeket ért el.

Hamar Imre, az MTA levelező tagja

郝清新博士当选为匈牙利科学院院士

2025年5月7日

2025年5月7日，匈牙利科学院（MTA）举行了第199届全体大会。院士大会从进入联合候选名单的136位研究人员中，投票选出新一届正式院士、通讯院士、外籍院士及荣誉院士。

根据大会决议，罗兰大学主管国际事务的副校长、远东学院主任、孔子学院匈方院长郝清新教授正式当选为匈牙利科学院语言与文学研究部的通讯院士。

郝清新教授于2016年通过匈牙利科学院博士论文答辩，是匈牙利东方学界在国际上极具影响力的代表人物之一，也是一位杰出的汉学家。他的主要研究领域为中国宗教史，尤其专注于中国中古时期的佛教发展与思想。

自2016年以来，郝清新已发表47篇学术成果，其中包括一部专著。他的多篇研究论文发表在国际高水平英文期刊上，包括中国和日本出版的专业学术杂志及论文集。他的国际声誉亦体现在其曾长期担任美国、德国、日本及中国高校的访问教授。此外，他还发起并主持了多个国内外研究项目，其中包括具有重要意义的《中匈大词典》的编辑工作。他在罗兰大学创办了具有深远影响的汉学学院，培养出一批在国内外大学取得优异成绩的学生。作为匈牙利孔子学院的匈方院长，他亦为推广历史悠久的汉语和中国文化做出了巨大贡献。

提名他入选院士的推荐人均科学院语言学和文学研究部的正式院士：凯奈谢伊·伊斯特万（Kenesei István）、科绍·拉斯洛（Kósa László）、帕拉迪-科瓦奇·阿提拉（Paládi-Kovács Attila）、罗纳-塔什·安德拉什（Róna-Tas András）以及瓦沙里·伊什特万（Vásáry István）。

匈牙利科学院每三年举行一次院士选举，上一次选举是在2022年。自2025年5月7日的选举之后，匈牙利科学院现有294名正式院士、103名通讯院士、201名外籍院士和191名荣誉院士。

根据匈牙利科学院章程，具备通讯院士资格的学者必须拥有匈牙利国籍、已获得“匈牙利科学院博士”（MTA doktora）或等同学术学位，并在其研究领域内取得广泛认可，具备卓越且富有创造性的学术成果。而成为正式院士的条件则是：候选人必须是匈牙利国籍的通讯院士，并在获得通讯院士称号之后，继续取得显著的学术成果。

Kiemelt eseményeink

重点活动

Az ELTE Közép- és Kelet-Európai Regionális Tanárképző Központjának tizenkettedik továbbképzése

2025. május 8–12.

Május 8. és 12. között tartotta meg az ELTE Közép- és Kelet-Európai Regionális Tanárképző Központja tizenkettedik továbbképzését. A programra a közép- és kelet-európai régió tíz országából (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Észtország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Szerbia, Ukrajna), valamint Dániából és az Egyesült Államokból összesen 80 kínainyelv-tanár érkezett.

A május 9-én tartott megnyitóünnepség házigazdája Ye Qiuyue, az ELTE Közép- és Kelet-európai Regionális Tanárképző Központjának igazgatóhelyettese volt. A megnyitón beszédet mondott Hamar Imre, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese, az ELTE Közép- és Kelet-európai Regionális Tanárképző Központ vezetője és az ELTE Konfuciusz Intézet igazgatója, valamint Li Denggui, az ELTE Konfuciusz Intézet kínai igazgatója.

Ye Qiuyue, az ELTE Közép- és Kelet-európai Regionális Tanárképző Központjának igazgatóhelyettese

Hamar Imre megnyitóbeszédében bemutatta a közönségnek a tanárképző központ új, 2024-ben „Journal of Chinese Language Teaching in Europe” címmel indított, angol és kínai nyelvű szakfolyóiratát.

A köszöntőbeszédet követően az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézetének Zhejiangi

Hamar Imre, az ELTE Konfuciusz Intézet igazgatója

Li Denggui, az ELTE Konfuciusz Intézet kínai igazgatója

Zenei Konzervatóriumából érkező vendéghallgatói adtak koncertet.

Az öt napig tartó képzés nyolc előadást és egy kerekasztal-beszélgetést foglalt magába. A program során az öt meghívott vendégelőadó olyan aktuális és gyakorlatcentrikus témákat érintett, mint a mesterséges intelligencia felhasználása a nyelvoktatásban vagy

Xia Liang professzor (Washington University in St. Louis)

a Nemzetközi kínainyelv-oktatási sztenderddel kapcsolatos kérdések. Xia Liang professzor (Washington University in St. Louis) két előadásában a digitális technológiák, különösen a ChatGPT kínainyelv-oktatásban történő alkalmazását, valamint az ezekkel járó kihívásokat tárgyalta konkrét esetek segítségével.

Liu Lening professzor (Columbia Egyetem)

Liu Lening professzor (Columbia Egyetem) előadásában kiemelte a tömör és gyakorlatias nyelv-tani rendszer kidolgozásának a fontosságát, valamint számos esettanulmány és szövegelemzés révén bemutatta a stilisztikai alapú nyelvtan alkalmazását a haladó kínainyelv-oktatásban.

Zhang Jing, a Zhejiang Media College docense

Zhang Jing, a Zhejiang Media College docense, a fonetikai rendszerből és attribútumokból kiindulva, nyelvtörő gyakorlatokon keresztül ismertette a kiejtési készségek fejlesztésének a lehetőségeit ezeknek a játékos szövegeknek a segítségével.

Liu Ming, az ELTE Konfuciusz Intézet oktatója

Liu Ming, az ELTE Konfuciusz Intézet oktatója a Nemzetközi kínainyelv-oktatási szabvány alapján rendszerezte a különböző tanmenet- és tanóratervezési módszereket.

Xuan Li, a Londoni Egyetem Kínai Tanszékének oktatója

Xuan Li, a Londoni Egyetem Kínai Tanszékének oktatója első előadásában azt tárgyalta, hogy milyen kapcsolódási pontok és különbségek vannak a 2021-ben megjelent Nemzetközi kínainyelv-oktatási sztenderd (ICES) és a Közös európai referenciakeret (KER) között, második előadásában pedig számos példa segítségével szemléltette, hogyan lehet a mesterséges intelligenciát felhasználni a nyelvtanításban.

* * *

A kerekasztal-beszélgetés során a résztvevőknek lehetőségük nyílt arra is, hogy a kínainyelv-oktatás aktuális kérdéseiről beszéljessenek, és megosszák egymással a tanórákon szerzett tapasztalataikat.

郝清新指出汉学的力量在不断壮大，而中文教育始终是汉学及相关研究的重要基础，并鼓励参训教师深入交流、共享经验。他还介绍了罗兰大学人文学院新创刊《欧洲中文教育》，并欢迎老师们积极投稿。

李登贵回顾了中东欧汉语教师培训中心成立11年来的发展成果，并表示将持续推动更多国际中文教育相关赛事与活动的举办，助力教师专业成长与学术交流。

本次培训为期五天，除课堂教学观摩以外，共设八场专题讲座及一场圆桌会议。内容涉及数智化时代、ChatGPT的使用、语言教学、教师素养提升及《等级标准》等，内容与与时俱进，令人耳目一新。

圣路易斯华盛顿大学教授梁霞的《数智化时代跨越语文促进语言与文化教学之初探》与《ChatGPT在中文教学中的应用现状与应对策略》两场讲座结合具体案例探讨了数智技术，尤其是ChatGPT在国际中文教育中的应用与挑战。

随后的圆桌会议以“数智时代下的国际中文教育创新路径探索”为主题，多位教师分享了自动生成例句、设计模拟试题及构建多元文化情境等AI辅助教学的创新案例。各位老师畅所欲言，共享经验，现场气氛十分热烈。

哥伦比亚大学教授刘乐宁在《试论国际中文教育的教学语法：地位、构成与实施》与《语体语法与中国当代文学：中国当代作家的风格分析和国际中文教育中的文学作品

教学》两场讲座中，强调了研发简明实用的教学语法体系的重要性，并通过大量案例及文本分析，展示了语体语法在高级汉语教学中的应用。

浙江传媒学院副教授张静从语音属性及语音系统切入，通过绕口令和朗诵互动练习，指导教师掌握发音技巧，并强调了体态语的重要性，为教师提升教学表现力提供了新视角。

罗兰大学孔子学院公派教师刘明系统梳理了《国际中文教育中文水平等级标准》指导下的教学设计思路，对比了正向、中心与反向三种教学设计模型，并倡导差异化教学与智能技术的融合应用，为老师们提供了实用的教学设计指导。

伦敦大学中文系导师宣力带来《基于〈等级标准〉的文化点选取与教学》和《〈国际中文教育中文水平等级标准〉与欧美主要语言能力标准的比较及应用分析》两场讲座。她通过讲解大量教学实例，为大家提供了结合《等级标准》及相关资源进行文化教学的新思路，并通过对比，解读分析了《等级标准》的科学性和局限性，为老师们对《等级标准》的实践应用提供了参考。

本次培训紧密围绕国际中文教育前沿议题，通过理论探讨与案例实践，为中东欧本土教师提供了兼具学术深度与实践价值的指导。未来，罗兰大学携手中文系和孔子学院将继续深化区域合作，助力中东欧中文教育创新发展。

Az ELTE Konfuciusz Intézete a Magyar Nemzeti Múzeumban

2024. nov. 20. – 2025. március 31.

2024. november 20-tól 2025 márciusáig volt látogatható a Magyar Nemzeti Múzeum József nádor termeiben a *Kínai Hszie-ji – Mesterművek a Kínai Nemzeti Művészeti Múzeumból* című időszaki tárlat, amely modern és kortárs kínai festményeket, szobrokat, valamint akvarelleket mutatott be. A kiállítás a két múzeum, valamint az MNB Arts and Culture együttműködésében valósult meg.

A kiállított művek a *hszie-ji* szellemét és stílusát vetették alapul, amely a kínai esztétikai többletjelentések megtestesülése a képzőművészetekben. A *hszie-ji* a természet és az ember egységére, valamint a magasztos költői kifejezésre törekszik, az ezzel a technikával bemutatott művek egy ősi és egyben újjászülető nemzet költői törekvéseit tükrözik. A Kínai Nemzeti Művészeti Múzeum gyűjteményéből 58 művet mutatott be a kiállítás, amely három fő téma, a „Ji” (Eszme), a „Hszing” (Forma) és a „Csü” (Érdeklődés) köré szerveződött. A három téma együtt tükrözte a kortárs Kína valóságát és a korszellemet, valamint bemutatta a *hszie-ji* eredetét és hagyományát, új irányokat tárva fel a művészi alkotás terén.

Intézetünk a Magyar Nemzeti Múzeummal együttműködve számos, a tárlathoz kapcsolódó programot szervezett. Ezek között voltak hagyományos kínai festészetet és kalligráfiát bemutató műhelyek Horváth Janisz vezetésével, teabemutatók, tárlatvezetések és előadások Salát Gergely és Szigethy Balázs közreműködésével. A kínai holdújév alkalmából pedig 2025. február 1-jén nagyszabású oroszlántáncsal, harcművészeti bemutatóval egybekötött kínai holdújévi rendezvényt tartottunk, ahol a kiállítás megtekintése mellett a látogatók többek között belekóstolhattak különleges teáinkba, és kipróbálhattak olyan tradicionális iparművészeti formákat, mint a kínai csomózás.

罗兰大学孔子学院在匈牙利国家博物馆

2024年11月20日 – 2025年3月31日

2024年11月20日至2025年3月，在匈牙利国家博物馆尤若夫·纳多尔展厅内举办了题为“中国写意——来自中国美术馆的艺术”的特展，展示了中国现代与当代绘画、雕塑及水彩画作品。本次展览由匈牙利国家博物馆、中国美术馆以及匈牙利国家银行-艺术与文化机构联合主办。

展出的作品以“中国写意”的精神与风格为基础，这是中国美术中审美蕴意的表达技法。“写意”追求人与自然的统一，以及极具诗意的表现，采用这一技法呈现的作品，映射出一个古老而又不断焕新的民族所蕴含的意境追求。本次展览展出了从中国美术馆馆藏中精选出的58件作品，以“意、形、趣”三大篇章多维度呈现写意精神和风格。三大篇章共同折射出当代中国的现实面貌与时代精神，同时呈现了写意艺术的起源与传统，并为艺术创造开辟了全新方向。

罗兰大学孔子学院与匈牙利国家博物馆合作，组织了多项与展览相关的活动。其中包括由霍尔瓦特·雅尼斯（Horváth Janisz）主持的中国传统绘画与书法工作坊，以及在邵莱特（Salát Gergely）和孔茗（Szigethy Balázs）参与下开展的茶艺展示、展览导览与专题讲座。在中国农历新年之际，我院于2025年2月1日举办了规模盛大的春节庆祝活动，举行了舞狮表演与武术展示。当日，除参观展览外，来宾还可品尝多款特色茶饮，并亲手体验中国结等传统手工艺品的制作。

Prof. Dr. Hamar Imre megtartotta akadémiai székfoglalóját az MTA-n

2025. október 13.

2025. október 13-án tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását Hamar Imre, az ELTE Ázsiai kapcsolatokért felelős rektori biztosa, az ELTE BTK Távol-keleti Intézetének és az ELTE Konfuciusz Intézetének igazgatója. Az eseménynek az MTA Felolvasóterme adott otthont, levezető elnöke Borsos Balázs volt.

A rendezvényen Vásáry István laudációjában méltatta Hamar Imrét, kiemelve a sinológia és a buddhológia területén elért nemzetközi eredményeit, valamint az ELTE-n végzett több évtizedes oktatói és vezetői munkáját.

Hamar Imre *A buddhizmus sinizálódása: exegézis és meditáció a Huayan buddhizmusban* című előadásában a kínai buddhizmus egyik legjelentősebb irányzatával, a Huayan iskolával kapcsolatos kutatási eredményeit mutatta be, különös tekintettel annak szöveghagyományára, értelmezési módszereire és meditációs gyakorlatára.

郝清新教授在匈牙利科学院举行院士 就职演讲

2025年10月13日

2025年10月13日，罗兰大学亚洲事务校长特派专员、罗兰大学文学院远东研究所所长以及罗兰大学孔子学院匈方院长郝清新教授（Prof. Dr. Hamar Imre）在匈牙利科学院发表了院士就职演讲。该活动在匈牙利科学院宣讲厅举行，由博尔索斯·包拉兹教授（Prof. Dr. Borsos Balázs）主持。

活动中，瓦沙里·伊什特万教授（Prof. Dr. Vásáry István）在致颂词中高度评价了郝清新教授，特别强调他在汉学与佛学研究领域取得的国际性学术成就，以及其数十年来在罗兰大学从事教学与领导工作的卓越贡献。在题为《佛教的中国化：华严宗中的诠释与禅观》的学术演讲中，郝清新教授系统介绍了其关于中国佛教最重要宗派之一——华严宗的研究成果，重点探讨了该宗派的文献传统、诠释方法以及禅修实践。

Az ELTE Konfuciusz Intézet a Szépművészeti Múzeum együttműködő partnere

2025. november 27.

Az ELTE Konfuciusz Intézet a Szépművészeti Múzeum együttműködő partnereként vesz részt az *Öröklét őrei – Az első kínai császár agyagkatonái* című kiállításához kapcsolódó program-sorozat megvalósításában. Ennek keretében intézetünk képviseltette magát a Szépművészeti Múzeumban megrendezett kiállítás ünnepélyes megnyitóján is.

A 2025. november 27-én megnyílt tárlat a kínai civilizáció mintegy ezer évének kiemelkedő emlékeit mutatja be. A megnyitó ünnepségen beszédet mondott Sulyok Tamás köztársasági elnök, Gong Tao, a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövete, valamint Jia Qiang, a Senhszi Tartományi Kulturális Örökség Hivatalának igazgatója. Az esemény házigazdája Baán László, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója volt. A megnyitót követően a kiállítást Fajcsák Györgyi sinológus, a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum igazgatója és a tárlat kurátora mutatta be a meghívott vendégeknek.

A kiállítás kilenc senhszi kulturális intézmény összesen 129 kiemelkedő műtárgyát és műtárgycsoportját vonultatja fel, köztük bronz-, kerámia-, arany- és jádetárgyakat, valamint a világhírű agyaghadzsereg tíz eredeti szobrát. A bemutatott anyag három meghatározó dinasztikus korszakon keresztül öleli fel a kínai történelem mintegy ezer évét. Nem véletlen, hogy

a műtárgyak mind Senhszi tartományból érkeztek, hiszen ebben az időszakban ezen a területen helyezkedtek el Kína fővárosai.

A Szépművészeti Múzeum jelenlegi kiállítása méretét és az eredeti műtárgyak számát tekintve is egyedülálló. Európában is ritkaságszámba megy, hogy ilyen nagy számú, Kínából kölcsönzött eredeti műtárgy segítségével nyíljon lehetőség a kínai történelem e meghatározó korszakának átfogó bemutatására.

A tárlat két különleges sírrekonstrukciót is tartalmaz: az egyik az első kínai császár sírkertjét, a másik pedig a Han-dinasztia hatodik uralkodójának sírkertjét rekonstruálja.

A 2026. május 25-ig látogatható kiállításához számos, a kínai kultúra különböző aspektusait bemutató tematikus program kapcsolódik, amelyek szervezésében intézetünk a Szépművészeti Múzeum partnereként vesz részt.

罗兰大学孔子学院是匈牙利美术馆的合作伙伴

2024年11月27日

作为匈牙利美术馆的合作伙伴，罗兰大学孔子学院参与了“永恒的守护者——秦始皇兵马俑”（秦汉文明展览）相关系列活动的举办。在此框架下，我院亦派代表出席了在匈牙利美术馆举行的该展览的盛大开幕仪式。

展览于2025年11月27日开幕，展示了大约一千年来中国文明的杰出遗迹。在开幕式上，匈牙利共和国总统舒尤克·托马什（Sulyok Tamás）、中华人民共和国驻匈牙利大使龚韬，以及陕西省文物局局长贾强分别发表致辞。活动由匈牙利美术馆馆长巴安·拉斯洛（Baán László）主持。开幕式结束后，霍普·弗朗茨亚洲艺术博物馆（Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum）馆长兼本次展览策展人、汉学家法伊恰克·久尔吉（Fajcsák Györgyi）向受邀嘉宾详细介绍了展览内容。

展览汇集了陕西省九家文化机构共计129组珍贵文物，其中包括青铜器、陶器、金器和玉器，以及举世闻名的秦始皇兵马俑中的十尊原件。所展出的文物跨越三个重要王朝时期，涵盖了中国历史约一千年的历程。这些文物均来自陕西省并非偶然，因为在这一历史阶段，中国多个王朝的首都均设于该地区。匈牙利美术博物馆此次举办的这一展览，无论从展览规模还是所展出原件文物的数量来看，均属独一无二。能够从中国借展如此大量的原件文物，对中国历史上这一关键时期进行全面展示，在欧洲也极为罕见。

展览中还展出了两组特别的陵园复原场景：其中一个秦始皇的陵园，另一个则是再现了汉朝第六位皇帝的陵园布局。

本次展览将持续开放至2026年5月25日。另外，主办方还举办了很多与此相关的从不同角度呈现中国文化丰富内涵的主题活动，作为匈牙利美术馆的合作伙伴，罗兰大学孔子学院也参与了这些活动的组织。

A kiemelt kulturális programok és események szervezése mellett természetesen továbbra is folytattuk rendszeres művelődési és oktatási tevékenységünket. Látogatóink többek között ingyenes kalligráfia-, tea-, csomózás- és taijibemutatókon vehettek részt intézetünkben és a külső helyszíneken tartott eseményeink alkalmával. Az elmúlt év tavaszi és őszi félévében is megtartottuk az immár folyamatosnak tekinthető virág- és tájképfestészeti, illetve kalligráfia-kurzusainkat.

Emellett folytattuk a magyar nyelvű „Ezerarcú Kína”, illetve a „Felébredt Sárkány” elnevezésű előadás-sorozatunkat: az előbbiben a hagyományos kínai kultúrával, művészettel foglalkozó témákra fókuszáltunk, míg az utóbbiban a modern Kína gazdasági, szociológiai és politikai kérdései kerültek terítékre. Az elmúlt időszakban is megszerveztük a Konfuciusz-napot, és olyan országos programsorozatokhoz csatlakoztunk, mint a Kutatók Éjszakája vagy a Városligeti Gyermeknap.

Feladataink közül az egyik legfontosabb a kínai kultúra közvetítése a fiatalabb korosztály számára, ezért ebben a tanévben is ellátogattunk több fővárosi és vidéki általános és középiskolába, hogy az ottani diákoknak játékosan mutassuk meg a kínai nyelv és kultúra értékeit.

除了组织重点文化活动以外，我们也持续开展了常规的文化与教育工作。来访者可以在孔子学院内以及我们在外部场地举办的活动中，免费参与书法、茶艺、中国结编织以及太极拳演示等活动。在过去一年的春季和秋季学期中，我们也继续举办了已逐渐形成常设项目的花鸟与山水绘画，以及书法课程。

此外，我们还继续举办了匈语系列讲座“千面中国”（Ezerarcú Kína）和“觉醒的龙”（Felébredt Sárkány）：前者聚焦于传统中国文化与艺术的相关主题，后者则主要探讨现代中国的经济、社会学和政治议题。在过去一段时间里，我们还成功举办了孔子日活动，并参与了诸如“研究者之夜”（Kutatók éjszakája）以及“城市公园儿童节”（Városligeti Gyermeknap）等全国性系列活动。

A vörös esztétikum élő öröksége

Színpadi szuperprodukciók a Kínai Kommunista Párt szellemi hazájában

红色美学的活遗产——在中国共产党精神家园上演的 的舞台超级大制作

Yan'an a kínai kommunizmus történelmének fontos városa, amely ma is kedvelt úticél a turisták körében. A város híven őrzi a vörös történelem nyomait, többek között nagyszabású show-műsorok formájában. A *Yan'an, Yan'an* című vörös show rendkívüli látványvilágával és a kommunista hagyományokra építő történetmesélésével közvetíti a múlt örökségét a mai nézők felé. A darab nemcsak Yan'an történelmi jelentőségét örökíti meg, hanem színvonalas színházi produkcióként egyedülálló élményt is nyújt, érdekes példa a kommunista hagyományok őrzésére a modern, globalizált világban.

延安是中国共产主义革命史上具有重要地位的城市，至今仍是热门的旅游目的地。通过大型演出等形式，这座城市生动地传承着红色文化。《延安，延安》以其震撼的视觉效果和基于革命历史的叙事手法，将革命精神传递给当代观众。这部红色主题演出不仅展现了延安在中国革命历史中的重要意义，更通过高水平的舞台艺术为观众带来独特体验，成为全球化时代传承革命文化的一个精彩范例。

A kommunista „vörös” hagyományok „a forradalom szent földjén” nagyszabású színpadi szuperprodukciókban élnek tovább, amelyek a párt történetének epizódjait elevenítik fel új, szórakoztató formában – de pontosan milyen módon, milyen történetkezeléssel, milyen látványvilággal fogják meg a mai közönséget, és mit üzennek a jelenkornak a vörös show-műsorok?

Yan'an, a vörös város

Yan'an városa „a Kínai Kommunista Párt szellemi hazája” (中国共产党的精神家园) és „a forradalom szent földje” (革命圣地). A Shaanxi tartomány északi részén fekvő település a Kuomintang és a Kínai Kommunista Párt közötti polgárháború során a KKP hosszú menetelés elnevezésű (1934. október – 1935. október), egy éven és tízezer kilométeren át tartó visszavonuló manőverének a végpontja. 1937-

ben a KKP átvette a Yan'an feletti ellenőrzést, és itt rendezték be a párt hivatalait. Továbbá a párt vezetői itt vészték át a második kínai–japán háborút a helyi löszös sziklafalakba vájt helyiségekben, amelyek a japán légi bombázás elleni óvóhelyekként is szolgáltak. 1947-ig itt működtek a KKP legfontosabb hivatalai, itt születtek a stratégiai döntések, innen zajlott a hírközlés és a hadi irányítás is.

Yan'an a mai napig a KKP történelmének fontos helyszíne, illetve mára kedvelt turistacélponttá is vált, különösen a „vörös turizmust” (红色旅游), azaz a kom-

m u n i s t a

Kína nevezetes helye-

ire való zárán-

doklatot kedvelők

körében. Az emlék-

helyek és a múzeumok

mellett Yan'an modern,

könnyen befogadható, szórakoztató jellegű programokat is kínál a turistáknak; a városban több „vörös show” is megtekinthető, amelyek közül talán a legkedveltebb a Yan'an, Yan'an.

A vörös témájú színpadi darabok hagyománya és jellemzői

A modernség kezdete és a 20. század első fele fontos változásokat hozott a kínai színpadi produkciók történetében. Megjelent a nyugati stílusú, úgynevezett beszélt dráma, a hagyományos regionális opera és drámaformák pedig átalakulóban voltak. A kommunista ideológia megjelenésével a színpadon is kezdtek feltűnni, majd lassan egyeduralkodóvá válni a vörös témák.

A dráma műneme a szórakoztatáson túl az új eszmék terjesztését is szolgálta. A dráma mint a legegyszerűbb, gyakran írástudatlan népet is elérő, széles körű oktatási eszköz felhasználása jóval a kommunizmus térnyerése előtt is létező jelenség volt, amelyet a kommunisták a maguk céljaira használtak. A kommunizmus kínai terjedésével a színpadi produkciókban is megjelentek a vörös témák: az egyszerű nép számára is jól érthető nyelvezet, a megjegyezhető dallamok és a könnyen követhető, gyakran nagy érzelmekre apelláló történetmesélés segítette a vörös üzenet átadását.

A vörös színpadi darabok a kulturális forradalom alatt (1966–1976) érték el a csúcspontjukat. A kulturális forradalom idején gyakorlatilag megszűnt a könyvkiadás, szinte alig volt olyan kulturális termék (irodalom, film, zene), amely szabadon, politikai megbélyegzés nélkül elérhető volt. A nemkívánatos üzenetet közvetítő műveket „mérgező gaznak” (毒草) bélyegezték, alkotóikat meghurcolták.

A kulturális forradalom alatt az ország kulturális életét meghatározó Jiang Qing, Mao Zedong feleségének irányításával a kommunista értékeket közvetítő nyolc mintadráma (样板戏) – hat modern forradalmi opera, két balett – tette ki a párt által elismert és támogatott kulturális művek összességét. A mintadrámák a nép

által imitálható viselkedést jele-
nítették meg: önzetlenség, hűség,
hősiesség, önfeláldozás, kitartás
a párt és a vörös ügy érdekében,
illetve az ellenforradalmárokkal,
szabotőrökkel való bátor szembe-
szállás. A kiélezett dualitáson ala-
puló dráma a végletekig fokozza a
jó (forradalmi) és rossz (ellenfor-
radalmi) ellentétét, a hősök hibát-
lanok, a jó mindig elnyeri jutal-
mát, a gonosz büntetését. Ezen
felül a nagy érzelmek jelenléte és
a mártírhálal mint narratív eszköz
jellemzik a vörös drámákat.

Yan'an, Yan'an

A *Yan'an, Yan'an* című vörös
show az első modern kommu-
nista témájú show-műsor, amely
állami támogatással valósult meg
a Shaanxi Kulturális Befektetési
Holdingtársaság, a Yan'an Kultu-
rális Befektetési Társaság, vala-
mint a Shaanxi Shencai Társulat
szervezésében.

A történet egy helyi szár-
mazású egyszerű parasztból lett
katona, Shuan Zhu szempontjá-
ból mutatja be Yan'an jelentősé-
gét. A veterán már időskorában
visszaemlékezik az 1930-as évek
végén a japánok által megszállt
Shanghaiból Yan'anba menekülő
egyetemista diáklány Bai Yanming
és a KKP hadseregében harcoló
katona Ouyang Jian szerelmének
és a vörös ügyért bekövetkező már-
tírhálalának a történetére.

A cselekmény újdonsága
abban rejlik, hogy nem valamelyik
fontos kommunista vezető törté-
netét jeleníti meg, hanem egyszerű
emberek sorsát követi végig a
történelem nagy eseményei köze-

pette. A történet továbbá nem a
párt teljes története, annak csupán
egy mozzanatát, Yan'an szerepét
és jelentőségét ábrázolja. Yan'an
mint a forradalmi szellem kitelje-
sedése, mint a háború közepén a
kommunista ideál megtestesülése
jelenik meg.

Ideológiai hagyományok

A *Yan'an, Yan'an* a kommu-
nista ideológiai hagyományo-
kat felhasználva alkot látványos
show-műsort, amely az egyszerű
szórakoztatáson túl a vörös érté-
kek továbbörökítését is szándékol
tűzi ki.

A három főszereplő a kommu-
nista Kína társadalmának három
kiemelt csoportját képviseli, a
munkás-paraszt-katona (工农兵)
hármast csoportot, amely az új
kommunista társadalmi rendben
a társadalom három fő pillére. Ez
a három csoport teszi ki a népet,
amely az országot kormányozni
hivatott. A *Yan'an, Yan'an* vörös
show-ban három főszereplőt lát-
hatunk, akik összefognak a közös
ügyért, egy új társadalom felépí-
tése, a KKP eszméinek sikerre
vitele érdekében. Ouyang Jian a
KKP hadseregének bátor kato-
nája: ő jeleníti meg a katonákat.
Shuan Zhu észak-shaanxi helyi
származású, egyszerű parasztfiú,
aki elkötelezi magát a vörös ügy

mellett – ő a parasztságot teste-
síti meg. A harmadik csoportot
pedig Bai Yanming hivatott kép-
viselni. Ugyanakkor Bai Yanming
alakja nem egészen felel meg a
munkás-paraszt-katona képnek, ő
ugyanis nem munkás, hanem értel-
miségi: egyetemista diáklány. Ezen
a ponton a darab eltér a hagyomá-
nyos munkás-paraszt-katona hár-
mas csoportosítástól, sőt nemcsak
hogy nem a kommunizmus egyik
legfontosabb társadalmi osztá-
lyát, a proletariátust reprezentálja,
hanem egyenesen a KKP történeté-
nek későbbi szakaszában az üldöz-
tetés céltáblájává vált értelmiséget
ábrázolja.

Yan'an jelentősége különö-
sen nagy a KKP művészeti irány-
vonalának a meghatározásában.
1942 májusában Mao Zedong
beszédet tartott a Yan'ani Iro-
dalmi és Művészeti Fórumon,
amely az ideológia és művészet
kapcsolatának jövőjét volt hivatva
meghatározni, és valódi válasz-
tónalnak bizonyult a modern
kínai művészet és irodalom szá-
mára. Beszédében Mao Zedong
leszögezte, hogy a művészetnek a
(munkás-paraszt-katona) népet
kell szolgálnia, témájának a nép
életét kell választania. Az alkotás-
hoz a témát a forradalmi alkotók-
nak a nép körében való tapasztal-
talgyűjtéssel és a nép körében

keletkező alkotásokból kell szereznünk. A beszéd arra is rámutat, hogy a proletár művészet a forradalmi politikának van alárendelve, amelynek mindenkor irányvonalát a párt határozza meg.

A yan'ani beszéd öröksége a *Yan'an, Yan'an* című show-ban is tükröződik. A műsor témáját a yan'ani eseményeket megélt egyszerű emberek sorsából, a nép életéből meríti. Továbbá igazi tömegprodukcióról beszélhetünk, amely széles nézőközönséget ér el és szólít meg – az előadás minden év március közepétől december végéig napi két alkalommal fut. A produkció ezen felül a párt aktuális politikájához is köthető. Xi Jinping 2012-ben vetette fel a „kínai álmot” fogalmát, amely „a kínai nép újbóli felemelkedését” (中华民族伟大复兴

兴), „a kínai szellem továbbviteletét” (弘扬中国精神) és „Kína erejének megszilárdítását” (凝聚中国力量) foglalja magában. A kínai álmot narratívája a *Yan'an, Yan'an* című darabban is megjelenik. A darab cselekményének íve a nagy veszteséggel és a kemény küzdelemmel járó nagy meneteléstől és a japánok által elfoglalt területeken elszenvedett megaláztatásoktól indulva egyre felfelé ível (újbóli felemelkedés), végül mártírhálál révén (a kínai szellem) érkezik el a dicsőséges győzelemhez, az új Kína megalapításához (Kína erejének megszilárdítása).

A fentiekből jól látható, hogy a *Yan'an, Yan'an* a hagyományos vörös értékeket örökíti tovább a karakterek megformálásában és a cselekményben egyaránt, illetve

kiegészíti ezeket az ideológia aktuális változásának megfelelően.

Show-műsor a vörös csillag fényében

A *Yan'an, Yan'an* című darab lenyűgöző látványvilággal és mozgalmassal, nagyszabású jelenetekkel rendelkező igazi show-műsor. A szakmailag kiemelkedő világítás- és fénytechnika (lézerek, vetítés), valamint a színpadtechnika (nagy méretű mozgó elemek, a klasszikus színpadi térből kilépő elemek) lenyűgöző hatást gyakorolnak, és szerves részét képezik a koreográfiának. A darab show-műsor-jellegét szolgálják továbbá az akrobatikus mozdulatok és kellékek is: szaltók, kötél-, karika- és rúdgyakorlatok.

A produkció igyekszik minél jobban bevonni a közönséget a cselekménybe, a darab térbelisége pedig nagyban hozzájárul a közelségérzet növeléséhez. Számos jelenet nem csupán a nézőtérrel szemben elhelyezkedő színpadon játszódik, hanem a nézőtér két oldalán lévő falat, illetve a nézőtér feletti teret is aktívan felhasználja folyosók, lépcsők, erkély formájában, valamint a színészek lebegtetésével. A nézők bevonásának egy további eszköze az úgynevezett negyedik fal lebontása, a színészek és a nézők interakciója. A darab több interaktív jelenetet és mozzanatot is tartalmaz, amelyek során a színészek fizikailag közel kerülnek a közönséghez (lejönnek a nézők sorai közé, a nézőtér felett lebegnek le a színpadra), sőt interakcióba lépnek a nézőkkel (Mao Zedong egyik yan'ani lakhelyére, a

Jujuba kertre utalva jujubát osztanak, illetve nagy méretű felfújható strandlabdaszerű jujubákat dobnak le a nézőtérre). Ez az interakció a darab üzenetét is közelebb hozza a nézőkhöz, akik kicsit maguk is aktív részeseivé válhatnak a történetnek.

A nagyszabású színpadtechnika, a fantasztikus látványvilág messze elrugaszkodik a vörös hagyományoktól, amely a felesleges pompát elutasítja, mint a burzsoázia jellemzőjét. Ezért a Yan'an, Yan'an színes, látványos produkciója, ha csak a látványvilágot vesszük figyelembe, szembemegy a hagyományos vörös értékekkel. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni a vörös dráma fénykora óta eltelt időben végbement változásokat. Kína a kulturális forradalomból kilépve, az 1970-es évek végétől a reform és a nyitás

(改革开放) programjától kezdve nyitni kezdett a külvilág felé, így a globalizáció, illetve a kapitalizmus hatása is egyre erősebben jelentkezett. Mára a színpadi produkciók (és egyéb kulturális produktumok is, lásd az egyre jobban fejlődő film-, animációsfilm- vagy videojátékipar) a történetmesélésen és a saját értékek továbbadásán túl látványvilágukban és technikai háttérükben is igyekeznek lépést tartani a nemzetközi színvonalal. Ez valahol erődemonstráció is egyben: technikai fejlettségében és akár a büdzsében is Kína ma már könnyedén felveszi a versenyt a világ bármely pontján gyártott kulturális produkcióval. És bár ez azt eredményezi, hogy a vörös produkciók látszólag önellentmondásban vannak (a pompa, a látvány és a l'art-pour-l'art elv elutasítása a kommunista egyszerűség, letisztultság érdekében), valójában ez a technikai fejlettség fitogtatása, és mind Kínának, mind a hagyományos vörös ideológiának dicsőségére válik.

TORMA LAURA

BIBLIOGRÁFIA

Qian, Liqun. The Cultural and Political Significance of Mao Zedong's Talks at the Yan'an Forum on Literature and Art. In: Wang, D. (ed.) *A New Literary History of Modern China*. 2017.

Braester, Yomi. The Red Lantern: Model Plays and Model Revolutionaries. In: Wang, D. (ed.) *A New Literary History of Modern China*. 2017.

Fotók: Torma Laura

Mi rejlik egy 1500 éves freskó mögött? – A dunhuangi 254-es Vyāghrī-jātaka festmény

1500年前的壁画背后隐藏着什么？ ——敦煌第254窟《舍身饲虎》壁画的研究

A Dunhuang melletti Mogao-barlangok lenyűgöző freskói közül az egyik legdrámaibb történet többek között a 254-es barlang falán láthatjuk: a Vyāghrī-jātaka, vagyis a Tigris-dzsátaka jeleneteit. Ez a tanulmány nem csupán a bódhiszattva önfeláldozásának megrázó történetét meséli el, hanem összeveti a különféle szöveghagyományokat, feltérképezi a barlang ikonográfiai sajátosságait, és Panofsky módszertanán keresztül mélyebb betekintést nyújt a történet vallási, kulturális és művészeti jelentőségébe. A vizsgálat új fényben mutatja meg a kínai buddhista festészet és a dunhuangi barlangművészet összetettségét – mindazoknak, akik kíváncsiak arra, hogyan mesélnek a képek áldozatról, együttérzésről és emberi értékekről.

Az ókori görög mitológiából tudjuk, hogy Hermész volt az az isten, aki az emberek és istenek közötti kommunikációért felelt. Ő volt az, aki tolmácsolta, átadta az üzeneteket. Ezért származik az ő nevéből a hermeneutika, vagyis az értelmezés tudománya. Bármiikor, amikor egy kép elé állunk, azzal találhatjuk szembe magunkat, hogy nem értjük ezt a különleges nyelvezetet, azt, amit az alkotó ki akart fejezni. Ekkor úgymond egy Hermész szerepébe bújó szakértőhöz fordulunk, hogy magyarázza el nekünk, mi is az, amit látunk. A jelen írás is ezt a célt szolgálja.

Körülbelül 25 kilométerre a Ganszu tartománybeli Dunhuangtól délkeletre fekszik egy igazán különleges történelmi és vallási emlékhely. A 735 barlangot magában foglaló Mogao-barlangrendszer ez, amely igazi kincse az ázsiai buddhizmusnak. E barlangegyüttes létrejötté közel 1600 évet ölel fel, egészen a Kínát megszálló mongol eredetű Yuan-dinasztia (1270–1368) végéig tart. A 45 ezer négyzetméternyi falfestményt tartalmazó barlangrendszer betekintést enged a korábbi dinasztiák hétköznapjaiba, kultúrájába, vallásaiba és művészetébe.

E falfestmények között kiemelt helyet foglalnak el a dzsátakák ábrázolásai. Ezek olyan történetek, amelyek nem csupán vallási jelentőségűek, hanem erkölcsi tanításokat is közvetítenek, és fon-

os szerepet játszanak a buddhista ikonográfiában. Az egyik legismertebb dzsátaka, amely a Mogao-barlangokban is megjelenik, a Vyāghrī-jātaka, vagyis a Tigris-dzsátaka, amely Buddha önzetlen áldozatáról szól. De mi is az a dzsátaka? Az egyszerű definíció így hangzik: „egy olyan történet, amely a történelmi Buddha előző életét meséli el” (Appleton 2010: 2). Ezen írás az említett dzsátakatörténet, a Vyāghrī-jātaka szöveges hagyományát eleveníti fel, és egy Dunhuangban meghatározó ábrázolást kíván elemezni. Az elemzéshez Erwin Panofsky módszere nyújt segítséget: ez a háromlépcsős elemzés megmutatja, hogy ne csak a képen látható történetet értelmezzük, hanem vizsgáljuk meg az ikonográfiai és ikonológiai jelentőségét is.

A szöveges hagyomány

A Vyāghrī-jātaka-ban a bódhiszattva (a leendő történelmi Buddha) feláldozza magát egy éhes anyatigris és kölykeinek a megmentéséért. Ez a történet a Tripitaka-ban a buddhista kánonban több szútrában is megjelenik. A szakirodalom két csoportra osztja ezeket a forrásokat: az első forrástípusba azokat az írásokat sorolják, amelyekben Buddha Mahāsattva hercegként jelenik meg előttünk, a második kategóriában pedig azokat, ahol Buddha aszkéta.

1. ábra: A dunhuangi 254-es barlang interiőrje

Az előbbi csoportnak legkorábbi forrása a 金光明經 (jīnguāng míng jīng) vagy más néven a Suvarṇaprabhāsauttamarājasūtra, amelynek magyar neve az Aranyfény-szútra lehetne. Ezt a szútrát Dharmakṣema 曇無讖 (tán wú chèn) (385–433) fordította kínai nyelvre. A történetben három herceg szerepel: Mahāpranāda, Mahādeva és Mahāsattva. Ők az erdőben járva meglátnak egy éhező anyatigrist és annak hét kölykét. A bódhiszattva együttérzésből felajánlja a testét a tigrisnek, de az nem meri megenni őt. Ezt látva a herceg egy bambusszal elvágja saját torkát, és leugrik egy hegyoromról, így mentve meg a tigrisek életét. „Miután a királyfiak elmondták ezeket a szavakat, továbbhaladtak, és megláttak egy tigrist, amely éppen hét napja hozta világra hét kölykét. A tigris és kölykei teljesen kiéhezve, legyengülten feküdtek, testük elgyengült, és életük a végéhez közeledett” 時諸王子說是語已，轉復前行見有一虎，適產七日而有七子，圍繞周匝飢餓窮悴，身體[5]羸瘦命將欲絕。(CBETA T16, no. 663).

Az első forrástípus egy másik gyűjteménye *A bölcs és a balga* szútrája. Az itt található történet nagyon hasonlít a Suvarṇaprabhāsauttamarājasūtra-beli elbeszéléshez, ugyanakkor lényeges különbség, hogy ebben a szútrában a tigrisnek csak két kölyke van. „A király három fia együtt járt az erdőben, és megláttak egy tigrist, amely épp két kölykét szoptatta. Az éhség sürgetően gyötörte [a tigrist], és vissza akart térni, hogy megegye őket [a kölykeit]” 其王三子共遊林間，見有一虎適乳二子，飢餓逼切，欲還食之。(CBETA T04, no. 202).

A szútrák második forrástípusába sorolják azokat a történeteket, amelyekben a bódhiszattva brahminként jelenik meg. Többnyire szanszkrit forrásokat

találhatunk ezek között, valamint egy kínait is. A források között nincsen páli nyelvű. A legkorábbi mű az Āryasūra által írt Jātakamālā vagy más néven Bodhisattvavadanamālā. Ebben a kötetben a bódhiszattva gazdag brahmin családba születik, de aszkétává válik. Amikor tanítványával, Ajitával együtt bolyong az erdőben, meglát egy tigrist és annak kölykeit, amelyek éheznek. Miután tanítványát elküldte, hogy ételt keressen a tigrisnek, ő maga az állat elé veti magát. Ebben a szútrában nincs utalás a tigriskölykök számára.

A források elemzése során különös figyelmet fordítottam a tigriskölykök számának a megjelölésére. Ennek jelentősége abban rejlik, hogy ez az eltérés segíthet azonosítani a barlangfestmény ikonográfiai forrását, valamint a különböző szöveges hagyományok közötti kapcsolatrendszerét. A képi és írott források összevetése így hozzájárulhat annak meghatározásához, hogy a festmény melyik dzsátakaváltozatra épül.

Jelen írásban a 254-es dunhuangi barlang falfestményét vizsgálom, mert ez az egyik legkorábbi barlang a környéken. A belső teret tekintve elmondható, hogy ebben indiai és kínai hatás is érezhető. A barlang közepén látható oszlop több indiai barlangtemplom jellegzetessége. Kínai hatásra utalnak a mennyezeten megfigyelhető festett kazetták. A 254-es barlang elülső részében pedig nyeregterő is van. Az említett oszlopon buddhaszobrok találhatók. A barlang alaprajza egy téglalap, amely 9,25–9,40 méter mély, 6,45–6,47 méter széles és 4,15–4,23 méter magas. A szimmetria megléte a barlang egyik legfeltűnőbb tulajdonsága (Abe 1990: 1). A falakat eredetileg mindenhol festmények borították, de mára az időjárásnak és más kémiai reakcióknak eredményeképpen néhol lekopott, néhol pedig letöredezett a festék. A barlang

2. ábra: A 254-es barlang Vyaghir-jataka ábrázolás

ábrázolásai között fellelhető két dzsátakátörténet, két avadana és több szobor is.

Eredetileg a barlangot vizualizációs célokra használhatták (Abe 1990: 5). Ehhez kapcsolható az éhes tigrisről szóló dzsátaka. A kor emberének ismert volt a cselekmény, ezért a festőnek elég volt csak pár kiemelkedő motívumot megragadnia és megjelenítenie a barlang falán. A kép sajátos stílusa fellelhető az egyedi kompozícióban és a színválasztásban. A 168x150 centiméteres freskó kompozícióját tekintve egyszerre látunk sok jelentet egymás után kibontakozni. Ezek különböző időben és térben játszódnak.

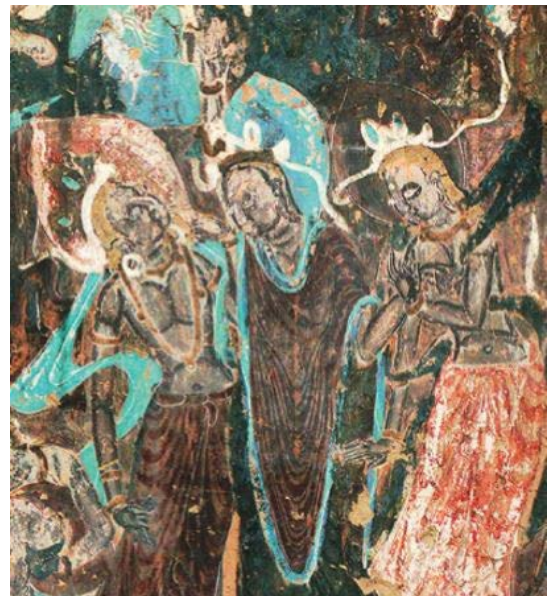
A Panowfsky-féle műelemzést alkalmazva előikonográfiai leírással folytatom az elemzést. A kép bal oldalán egy pagoda látható, amely háromemeletes, és különböző repülő, emberszerű lények röpködnek körülötte. A pagoda ábrázolásán az a legfeltűnőbb, hogy különböző nézőpontokból ábrázolták: csúcsa alulnézetből, törzse felülnézetből, alapzata pedig szintén felülnézetből látható. A középső részen három alak jelenik meg, akik úgy látszanak, mintha beszélgetnének egymással, és élénk karmozdulatok jellemzik őket. Tőlük jobbra a felső sarokban egy ugró figurát látunk, közvetlenül mellette pedig térdelő helyzetben egy másikat, amint jobb kezével a torkához emel egy éles tárgyat, a ballal pedig felfelé mutat. Lefelé haladva egy rettenetesen vékony tigrist és néhány kisebb kölyköt láthatunk, amint egy test felett állnak. A kép bal alsó részén több olyan figura is megjelenik, amelyeknek eltúlzott kézmozdulataik vannak.

Így értelmezhető tehát a Panofsky-féle első lépés a képelemzésben, amelynek során az első benyomásainkat és a látottakat írjuk le.

A Panowfsky-féle képelemzés második lépése az előzetes ikonográfiai leírásra épít, eszerint részletesebben elemzem, hogy a falfestmény milyen klaszszikus szövegeken alapul, milyen konkrét szereplőket ábrázol, és milyen történeti eseményeket jelenít meg.

A szakirodalom szerint először a kép közepére kell fordítani a figyelmünket, ahol a három herceget látjuk. A középső alak magasra emelt keze utalhat arra, hogy ő a főszereplő, aki nem más, mint Mahāsattva herceg, aki éppen buddhista fogadalmat tesz. A másik két figura a herceg körül mintegy kísérőként jelenik meg a képen, ez arról árulkodhat, hogy valóban a mellékszereplők láthatók a herceg mellett. Egy további bizonyítékot a szövegek között találunk, ugyanis több forrásban olvasható, hogy Mahāsattva herceg az egyetlen, aki nyugodtan sétálgat az erdőben, fiverei mind bizonytalanok, rossz előérzetük van.

„Az első királyfi így szól: »Ma különös félelem és nyugtalanság tölt el. Vajon nincs-e valami baj vagy

3. ábra: A három testvér

veszély ebben az erdőben?» A második királyfi pedig így szól: »Ma nem félek a saját testem elvesztésétől, csupán a szeretteimtől való elszakadás gondolata tölt el bánattal.« A harmadik királyfi pedig így szól: »Én ma sem félelmet, sem aggodalmat nem érzek. A hegyek mélye üres és csendes, a bölcsek és az égi lények dicsérik ezt a helyet. Ez a nyugodt és békés környezet képes arra, hogy az ide érkező vándorok biztonságban és boldogságban pihenjenek.«”

第一王子作如是言：『我於今日心甚怖懼，於是林中將無衰損？』第二王子復作是言：『我於今日不自惜身，但離所愛心憂愁耳。』第三王子復作是言：『我於今日獨無怖懼亦無愁惱，山中空寂神仙所讚，是處閑靜能令行人安隱受樂。』

Ettől a jelenettől jobbra láthatjuk, hogy a herceg a torkát egy bambuszáddal elvágja, majd a kézmozdulatát követve megpillanthatjuk, hogy leugrik a magasból. A négyszögletes kompozíció következő eleme a tigris és kölykeinek lakomája a halott test fölött. Balra haladva látható a testvérek megrökönyödése a bód-

hiszattva önfeláldozása miatt. Egyikük fennhangon siratja, míg másikkuk a csontjait gyűjti össze. Tovább balra tekintve a két fivér közli a hírt a szülőkkel. Kicsit feljebb látható, amint a szülők siratják elvesztett fiukat. Érdekes, hogy a dunhuangi barlangrajzon a szülők a holttestet tartják, nem pedig a csontokat. A történet zárásaként megjelenik egy pagoda, ahova az elhunyt csontjait teszik be az apszaraszok, az égi táncosnők (Wang 2023: 55–57).

A Panowfsky-féle képelemzés harmadik lépéseként nézzük meg a lehetséges mögöttes tartalmat.

Éles ellentét húzódik a kompozíció jobb és bal oldala között. Jobb oldalon az önfeláldozó magatartás látszik, a bal oldalon pedig a tett keserves következményei láthatók. Ellentét fedezhető fel abban is, hogy

4. ábra: A torok elvágása és az ugrás pillanata

a jobb oldalon pozitív érzelmekkel szembesülünk, még a bal oldalon negatívakkal.

A 254-es Vyāghri-jātaka barlangfestmény színvilágát vizsgálva látható, hogy az alkotás során gazdagon használták a színeket. A legszembetűnőbb a pagoda fehér színe, és a háttér vörös színe is meghatározó. Ezenkívül még megjelenik az azúrkek a ruhákon és az égen. Az erős és átható, de ugyanakkor egyszerű színek az indiai hatást mutatják. Fontos megjegyezni azt, hogy az idők során az oxidáció és más kémiai hatások miatt elszíneződés vehető észre a festményen.

Az eredeti színek meghatározása és rekonstrukciója volt a célja egy kutatócsoportnak 2022-ben. Az erről megjelent tanulmány rávilágít a festési folyamat és a pigmentdegradáció közötti összefüggésekre, új perspektívát nyújtva a Wei-dinasztia falfestményeinek a kutatásában és megőrzésében. A cikkből kiderül, hogy a falfestménynek van egy előkészítő durva rétege, amely homokból és szalmából áll. Ezenkívül van egy finom réteg, ez homokból és hánscsból tevődik össze. Ez volt az alapozás, erre vitték fel a festékréteget. A többsávos képalkotás elemzése közben

5. ábra: A tigrisek lakomája a testből

felfedtek bizonyos részleteket a cselekményből. Megemlíthető az a jelent, ahol a bódhiszattva nyakából kifröccsenő vér vagy a tigris száján levő vér látható (Chai 2022: 2–26).

Összegzésként kijelenthető, hogy a dunhuangi barlangrendszer rendkívül gazdag és összetett festészeti hagyatékkal rendelkezik, amely nemcsak művészettörténeti szempontból értékes, hanem a korabeli

6. ábra: A többsávos képalkotás eredménye – A tigris száját körülvevő vér

vallási gondolkodás és eszmerendszer megértéséhez is kulcsfontosságú forrást jelent. A barlangok falait borító képi világ sokszínűsége – stiláris és ikonográfiai gazdagságával – lehetőséget ad arra, hogy egy lépéssel közelebb kerüljünk a 10. század előtti kínai buddhizmus vallási gyakorlatainak, narratíváinak és esztétikai eszményeinek a mélyebb megismeréséhez.

BORSÓDI RÉKA

Bibliográfia

- Appleton, Naomi. *Jātaka Stories in Theravāda Buddhism: Narrating the Bodhisatta Path*. Burlington: Ashgate Pub. Co., 2010.
- Chai Bolong et al. „Virtual reconstruction of the painting process and original colors of a color-changed Northern Wei Dynasty mural in Cave 254 of the Mogao Grottoes” *Heritage Science* Vol. 10: 164 (2022): 1–26.
- Abe, Stanley. „Art and practice in a fifth-century Chinese Buddhist cave temple” *Ars Orientalis* Vol. 20 (1990): 1–31.
- Matsumura, Junko. „The Vyāghri-Jātaka Known to Sri Lankan Buddhists and its Relation to the Northern Buddhist Versions” *Journal of Indian and Buddhist Studies* Vol. 58 No. 3 (2010): 1164–1172.
- 王志强. 基于图像学方法的石窟壁画研究 以莫高窟254窟萨埵太子舍身饲虎图为例[J]. 收藏, 2023(09): 55–57.

Kínai sztáríró Budapesten

中国文学巨匠造访布达佩斯

A kortárs kínai irodalom legnagyobbjai között számon tartott író, Su Tong 苏童 (1963–) a magyar Kortárs Kínai Könyvklub invitálására Budapestre látogatott két alkalommal; 2025. május 23-án a Budapesti Kínai Kulturális Központban, majd május 26-án az Uránia Nemzeti Filmszínházban találkozott olvasóközönségével. Az eseményeket nagy érdeklődés övezte, mind a magyar, mind a hazánkban élő kínai olvasók részéről. Jelen írás megkísérli felvillantani az író rendkívül kiterjedt életművének néhány jellegzetességét, illetve az író-olvasó találkozók elhangzottak alapján portrét próbál rajzolni Su Tongról, a kínai avantgárd irodalom kiemelkedő alakjáról.

被誉为当代中国文学“殿堂级”作家的苏童（Su Tong, 1963–）应匈牙利中国文学读者俱乐部的邀请，于2025年5月到访布达佩斯，并举办了两场互动活动：5月23日在布达佩斯中国文化中心，5月26日则在乌拉尼亚国家电影院与广大读者见面。此次活动引起了匈牙利和居住在匈牙利的中国读者的极大兴趣。本文试图通过对苏童庞大创作生涯中若干代表性特质的简要勾勒，并结合其在两场读者见面会上的交流，描绘出苏童这位中国先锋文学杰出人物的肖像。

Su Tong évtizedek óta Kína egyik legnépszerűbb és legismertebb írója, akinek műveit számos nyelvre lefordították. Neve a külföldi közönség számára kezdetben leginkább Zhang Yimou 张艺谋 Oscar-díjra jelölt *A vörös lámpások* (1991) című filmje miatt vált ismertté, amely az író *Nők egy fedél alatt* című kisregényének az adaptációja. A magyar olvasók a könyvesboltok polcain először 2003-ban találkozhattak Su Tong alkotásával, a fent említett kisregény hazai megjelenésekor. Azóta további két regénye: *Rizs* (ford. Zombory Klára), *Így éltem császárkoromban* (ford. Juhász Viktor), illetve több novellája és elbeszélése: *Úszómedence* (ford. Kiss Marcell), *Káró dáma* (ford. Kiss Marcell), *Cseresznye* (ford. Kalmár Éva) is olvasható magyarul.

Az író Tong Zhonggui 童忠贵 néven látta meg a napvilágot, szülei kínai szokás szerint szeren-

csés jelentésű nevet választottak fiuknak, amelynek két karaktere közül – az író saját elmondása szerint – az előbbi [zhong 忠 (lojális, elkötelezett)] még csak-csak, de utóbbit [gui 贵 (drága, előkelő)] nehezen érezte magáénak. Ezen a kijelentésen persze érződik némi irónia, de az tagadhatatlan, hogy Su Tong hangvételére a kezdetektől jellemző az ellenszegülés, a határfeszítő hozzáállás. Ahogy fiatalon lázadt a szülői névadással szemben, később úgy lázadt a kínai irodalmi szcénát meghatározó irányzatokkal szemben is. Már gimnáziumi évei alatt írt, ekkor még A Tong 阿童 néven, majd több írói álnév kipróbálása után végül a Su Tongnál állapodott meg, ami annyit tesz, a Suzhou-béli Tong. Családneve mellett szülővárosának a nevét használja, és ez sokatmondóan jelzi, hogy alkotói identitásának szerves része a város.

A Jangce deltavidékén elterülő Suzhou-t folyók, csatornák hálózzák be, a víz közelsége mindennapi része a helybeliek életének. Az író anekdotáiból tudhatjuk, gyermekkorában ő is a folyóban játszott, fürdött, sőt mosogatott is. „Ahogy az északiakat inkább a föld, úgy a déli embereket a víz élte” – mondja Su Tong, akinek alkotói hangját a folyókéhoz hasonló folytonos változás jellemzi:

„Nem tudom, hogy mi az, ami a leginkább jellemző rám, de megpróbálom röviden összefoglalni; remélem, hogy képes vagyok »úszni az árral szemben«.

Ez az ár természetesen az irodalmi áramlatokra vonatkozik, de emellett ott van az »úszás magammal szemben« is. Az alkotómunkában meg kell haladnunk másokat, de még inkább meg kell haladnunk önmagunkat.»

Su Tong első elbeszéléseit húszéves korában publikálta. Ebben az időben Shanghai inspiratív miliójében olyan nagy nevű írókkal élt egy alkotóközösségben, mint Yu Hua 余华, Ma Yuan 马原 és Ge Fei 格非, akikkel kölcsönösen megbeszélték, javígtatták egymás írásait. Kínában az 1980-as évek eleje a kulturális szalonokban zajló pezsgő művészi élet és a kísérletezések korszaka volt, ezek voltak a kínai avantgárd irodalom megjelenésének az évei. Bár interjúiban az író

rendszerint kifejti, hogy nem rajong az „avantgárd”, a „feminista” vagy egyéb rásütött címkékért, az kétségtelen, hogy személyét a mai napig az „avantgárd irodalom öt bátor vezérének” („先锋文学五虎将”) egyikeként emlegetik. Az a határfeszítő, friss hang, amelyet írásaiban megütött, a maga módján igenis úttörő volt az 1980-as években. Erős fenntartásai voltak az akkoriban meghatározó, úgynevezett gyökerkereső irányzattal szemben, amely „tojásokon lép-

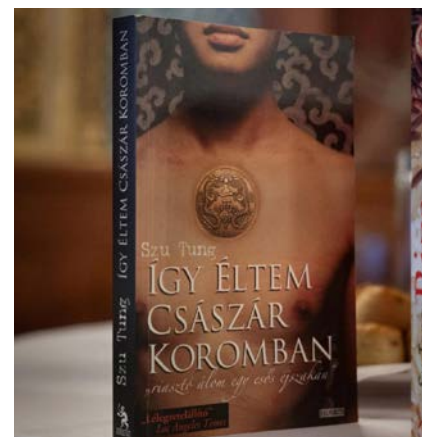
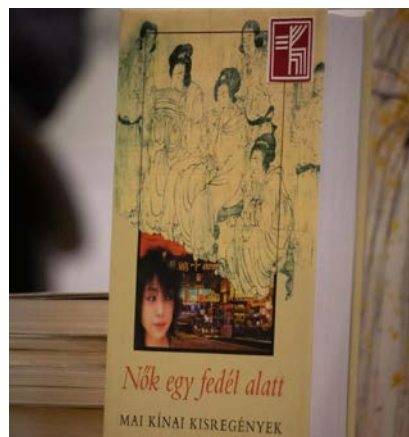
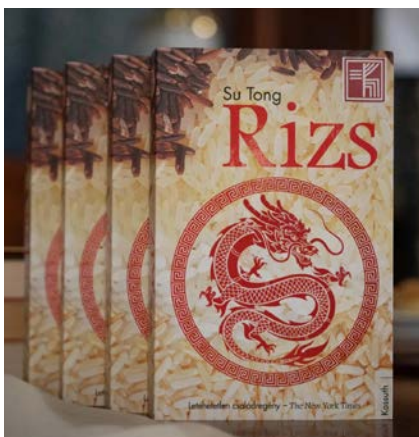
„[...] elég extrém dolgokkal álltam elő, ami talán éretlen, sőt logikátlan volt. Ha mai fejjel visszanezék ezekre a munkákra, elég összetett érzések vannak bennem, egyrészt arra gondolok, mégis hogy használhattam ilyen vulgáris kifejezéseket, másrészt valahol sajnálom, hogy az akkori forróvérűségem mára elmúlt.”

kedve” igyekezett idealisztikus képet festeni a dicső nemzeti múltról és értékekről. Ezzel szembehelyezkedve Su Tong inkább „szét akarta törni” a dolgokat.

A családi kapcsolatok megtartó erejének, az erény és az emberségesség eszményének provokatív „széttöréséről” szól többek között *Rizs* című regénye, amelyből a hazai olvasók aktivitásának köszönhetően a budapesti eseményen több tucat példányt dedikált a szerző. A regény magyar nyelvű változatát Zombory Klára sinológus, műfordító készítette el, aki immár több, mint 20 éve követi

nyomon Su Tong munkásságát. A Kortárs Kínai Könyvklub alapítója és állandó háziasszonya a regény kapcsán beszélt arról, hogy Su Tong prózájától nem idegen a lelki és fizikai erőszak naturalista megjelenítése és a nyers, vulgáris nyelvezet alkalmazása sem. Erre reflektálva az író elmondta, kislányának megszületése nagy szerepet játszott abban, hogy megkérdőjelezze addigi írásait. Egyik néhány éve készült interjújában így reflektál a korai korszakára jellemző kifejezésmódra, a „lázadozó kiabálásra”:

A fiatalkori lelkiületet megőrzi a *Susogófa utca* vagy *Mahagónifa utca* sorozathoz tartozó elbeszélések, amelyekből kirajzolódik Su Tong gyerekkori emléktöredékei köré épített, fiktív – bár Suzhou északi, erőteljesen iparosodott övezetéhez hasonló – irodalmi várostérképe.¹ A *Sang yuan liunian* 《桑园留念》 (*Az Epreskert emléke*) című 1984-ben megjelent elbeszélésétől kezdve az író 3 regényében, 7 novellájában és 51 elbeszélésében bukkan fel a *Susogófa utca* és környéke. Talán ezekből a számokból is látszik, hogy rendkívül termékeny alkotóról van szó,

¹ Jelen cikk szerzője a *xiangchunshu jie* 香椿树街 fordításaként a továbbiakban a *Susogófa utca* megnevezést használja Kiss Marcell fordítása alapján, de a magyar szakirodalomban a *Mahagónifa utca* megfeleltetés is felmerül (Major Kornélia). Az angol szakirodalom hasonlóképpen nem egységes, találkozhatunk *Mahogany Street*, *Toon Street* és *Fragrant Cedar Street* fordítással is.

pályájának első bő 20 évében, 1984–2006 között, 5 kötetben összesen 119 novellája jelent meg, és a mai napig folyamatosan alkot. A novella műfaját egyébként különösen kedveli:

**„Könnyű a novella
erényeiről beszélni;
szólamonként kibontakozó
jelentésrétegek, a sorok
között megbúvó tartalom,
egy kis kamarazene, tánc az
asztal tetején, egy miniatűr
műalkotás. Bármelyiket
mondom, mind érzékletes,
mind megállja a helyét.”**

A Kortárs Kínai Könyvklub által szervezett író-olvasó találkozáson különös aktualitást adott, hogy az esemény előtt pár nappal jelent meg – egy viszonylag hosszú, 11 éves alkotói szünet után – Su Tong legújabb, *Hao tianqi* 《好天气》 (*Szép idő*) című regénye. A magyar hallgatóság első kézből hallhatta a regény megírásának műhelytitkait. Az egymillió karakteres kéziratból egy kihívásokkal teli szerkesztési folyamat alatt kristályosodott ki a körülbelül 400 ezer karakter terjedelmű végső változat. Ahogy a legkisebb gyer-

mek megkülönböztetett figyelmet kap, úgy Su Tong szívében is külön hely van legfrissebb regényének, amelyben sok év írói tapasztalata esszenciaként van jelen.

A Budapesti Kínai Kulturális Központban tartott irodalmi rendezvény mellett Su Tong az Imázsia Kínai Filmhét díszvendégeként is a közönség elé lépett. A filmhét keretein belül megrendezett Kortárs Kínai Könyvklub „Kínai film és irodalom” című eseményén az írón kívül az est első felében a címadó téma három elismert szakértőjének részvételével izgalmas kerekasztal-beszélgetést is meghallgathattak az érdeklődők. A meghívott vendégek Dudás Viktor filmszakértő, újságíró, szakkomentátor, Dr. Keller Mirella sinológus, filmesztéta és Dr. Váradi Viktória a filmtudományok doktora, a KRE adjunktusa, az Imázsia Kínai Filmhét alapító igazgatója voltak.

Dudás Viktor, a Vox Mozimagazin volt főszerkesztője a Magyar Nemzeti Filmalap munkatársaként járt először Hongkongban a FilmMart filmvásáron, azóta szakmai útjai során megfordult több kínai nagyvárosban is, és érdeklődéssel követi a kínai filmipar legújabb

Dudás Viktor

Keller Mirella

Váradi Viktória

fejlesztési irányvonalait és piaci trendjeinek az alakulását. Beszél a Kínában alkalmazott különböző vetítéstechnológiai innovációkról, a filmgyártás finanszírozási körülményeiről, valamint a streaming-szolgáltatók előretörésével jelentkező legújabb kihívásokról. Személyes élményeit is megosztotta a hallgatósággal, például a kínai mozizási szokásokról vagy a filmcsillagokat körülvevő közönségra-jongás – magyar szemmel nézve – különös megnyilvánulásairól.

Keller Mirella, az ELTE filmelmélet és filmtörténet, illetve magyar nyelv és irodalom szakán végzett filmesztéta, sinológus, szintén beszámolt a témához kapcsolódó személyes pekingi tapasztalatairól. Az Imázsia repertoárjában szereplő *A–Q hiteles története* (1981) című történelmi film kapcsán – amely a modern kínai irodalom atyjaként emlegetett Lu Xun 鲁迅 elbeszélése alapján készült – egy érdekes szempontból világított rá a kínai film és irodalom kapcsolatára; Lu Xun műfaji hangjának keresése miképpen rezonált évti-

zedekkel később a kínai filmrendezők ötödik generációjának törekvésével a filmnyelv megújítására.

Váradi Viktória, aki PhD végzettségét a Pekingi Filmakadémián szerezte, részletesen bemutatta a kínai filmrendezők különböző generációit. Az általa alapított Imázsia Kínai Filmhét műsorán aznap szerepelt a Su Tong *Hongfen* 《红粉》 (*Pirosító és púder*) című kisregényéből készült film. A kisregény két nő összefonódó sorsát és kapcsolatát beszéli el az ötvenes évek Kínájában. A Berliini Nemzetközi Filmfesztiválon Ezüst Medve díjjal jutalmazott adaptáció kínai filmtörténeti jelentőségét az adja, hogy a történet minél autentikusabb feldolgozása érdekében ez lett az első nem mandarin nyelven leforgatott mozifilm. Váradi Viktória felkérésére nemcsak Su Tong, hanem a *Púder* (1995) című film rendezője, Li Shaohong 李少红 és a film operatőre, Zeng Nianping 曾念平 is személyesen részt vett a vetítést követő pódiumbeszélgetésen. A rendezvény unikális moziélményt és remek lehetőséget adott

az irodalom és film kapcsolatának, illetve író és rendező közös munkájának a megvitatására.

A tavalyi évben Lu Min 鲁敏 író, valamint a Jiangsu Tartományi Írószövetség delegációjával érkező írók (Fan Xiaoqing 范小青, Han Dong 韩东, Sun Pin 孙频, Ye Zhaoyan 叶兆言 és Zhu Wenying 朱文颖) látogattak el a magyar fővárosba. A kínai irodalom hazai könnyebb befogadhatósága és népszerűsítése érdekében mindenképpen előremutató lenne, ha a jövőben is létrejöhetnének hasonló írói látogatások, interaktív irodalmi találkozók.

KENÉZ JANKA

BIBLIOGRÁFIA

- „Duanpian xiaoshuo yongyuan shi zhengque de” „苏童：短篇小说永远是正确的” [Su Tong: A novella mindig pontos]. *www.chinawriter.com.cn/n1/2020/1203/c404032-31953673.html* (utolsó letöltés: 2025. július 15.)
- Major Kormélia. 2025. „SU TONG / SZU TUNG / 苏童”. *kinaiirodalom.hu*, 2025. 05. 29. <https://www.kinaiirodalom.hu/l/su-tong-intro/> (utolsó letöltés: 2025. július 15.)
- Silva, Flávio. „Under the Veil of Captivity: The Metaphorical Universe of Su Tong’s Mahogany Street Series.” *Perspectives in the Arts and Humanities Asia* 11.1: 17–21.
- Xu Xueqin 徐学勤. 2019. „Zhuanfang Su Tong: Zhongguo xiaoshuo he oumei xiaoshuo, zai yishu shuizhun shang mei shenme chaju” „专访苏童：中国小说和欧美小说，在艺术水准上没什么差距” [Különinterjú Su Tonggal: Művészi színvonal tekintetében a kínai regény nem különbözik az európai, vagy az amerikai regénytől]. *m.bjnews.com*, 2019. 03. 15. <https://m.bjnews.com.cn/detail/155262126814145.html> (utolsó letöltés: 2025. július 15.)

Képek: Kortárs Kínai Könyvklub / Moldoványi Barnabás
<https://www.kinaiirodalom.hu/xii-konyvklub-su-tong/> (utolsó letöltés: 2025. július 15.)
<https://www.kinaiirodalom.hu/xiii-konyvklub-film-es-irodalom-2/> (utolsó letöltés: 2025. július 15.)

A sanghaji People's Park – ahol a park „randiaccá” alakul

上海人民公园——公园变身“相亲角”

Ebben az írásban egy olyan helyről, a sanghaji People's Park-ról olvashatnak, amelyet Dating Parknak vagy „Menyasszonyvásárnak” is szoktak nevezni. Itt a kínai családok, szülők lehetőséget kapnak arra, hogy menyasszonyt vagy vőlegényt keressenek házasulandó gyermekeik, családtagjaik számára.

A cikk nemcsak ezt az európai szemmel különös jelenséget mutatja be, hanem górcső alá veszi azokat a párkereséssel és párválasztással kapcsolatos trendeket, amelyek napjaink Kínájában figyelhetők meg, valamint rávilágít az ezen tendenciák mögött meghúzódó társadalmi problémákra is.

在这篇文章中，读者将了解上海人民公园这一特殊场所，它也常被称为“相亲公园”或“新娘市场”。在这里，中国家庭，尤其是父母们，有机会为适婚的子女或其他家庭成员寻找合适的结婚对象。

该文章不仅介绍了这一在欧洲人看来颇为独特的现象，还深入剖析了当今中国社会中在择偶和婚恋选择方面的发展趋势，并揭示了这些趋势背后所反映的社会问题。

Eddigi tapasztalataim szerint a kínai nagyvárosokra igazán sok minden jellemző, de ami igazán szembetűnő, az a parkok, a plázák és a nyilvános mosdók nagy száma. Mindháromnak őszintén tud örülni az, aki egy folyamatosan nyüzsgő metropoliszban él. Ebben a cikkben az említett terek közül a parkokról lesz szó. Bemutatok egy igazán különleges helyet: a sanghaji People's Parkot, amelyet hétvégeként Dating Parknak is szoktak hívni, és amelyet sokan „Menyasszonyvásárként” is emlegetnek (bár ez a magyar megnevezés némileg félrevezető).

Először is fontos tudni – különösen azoknak, akik még nem jártak Kínában közparkban –, hogy a kelet-ázsiai ország parkjai egészen más hangulatot árasztanak, mint az európaiak. Míg nyugaton jel-

lemzően piknikezni járunk a parkokba, beszélgetünk, és szeretjük, ha a háttérben csak a természetes zajok – például a madárcsicsergés – hallatszanak, addig Kínában sokkal mozgalmasabb élet zajlik.

A park a szabadidős tevékenységek tere: középkorú táncsoportok gyakorolnak sokszor hangos zenére, máshol különféle mutatványosokat láthatunk, sokan sétálnak, de piknikező, pihenő emberekkel szinte alig találkozunk. Az egész színes, pezsgő, néha már-már kavalkád látszatát kelti.

Ezen felül vannak parkok, amelyek bizonyos napokon speciális szerepet töltenek be. Ilyen a sanghaji People's Park is, amely **szombaton és vasárnap „randiparkká”** alakul – de nem úgy, ahogy mi, európaiak elképzelnénk. Itt ugyanis nem a

társkeresők ülnek le beszélgetni egy fa tövében, hanem **a párkeresők szülei gyűlnek össze**. Fél napot is eltöltenek a parkban azért, hogy gyermeküknek társat találjanak.

A park ilyenkor teljesen átalakul: a szülők kijelölik maguknak a kis „standjukat”, mintha piacon

lennének, de a portéka helyett gyermekük életrajzát helyezik el maguk előtt. Ez a különleges hagyomány a kínai társadalom egy sajátos szeletét mutatja: jól látszik, hogy – főként az idősebb generáció körében – a tradicionális értékrend milyen erősen jelen van.

A párválasztás fontossága és a szülők elvárásai sokszor meghatározóbbak, mint a fiatalok saját elképzelései a leendő meny vagy vő személyével kapcsolatban.

A következőkben saját tapasztalataimat osztom meg a sanghaji „menyaszonyvásárral” kapcsolatban, kitérve arra is, hogy milyen elvárásokkal találkozhatunk a partnerkereső hirdetésekben, és ezek hogyan tükrözik a hagyományos, illetve a modern értékeket.

Mivel doktori kutatásom a „maradék nőkre” (剩女 – shèngnǚ), vagyis a 27 év feletti, nem házas nőkre fókuszál, kötelességemnek éreztem, hogy ellátogassak a sanghaji menyasszonyvásárra, és megnézzem, hogy az ebbe a korosztályba tartozó nőket hogyan viszik „vásárra” a szüleik. A prekoncepcióm az volt, hogy mindez inkább a turistáknak szól, és afféle városi legenda, hogy itt valódi párkeresés zajlik.

Amikor azonban megérkeztem a parkba, azonnal világossá vált, hogy ennyi ember nem töltene órákat ott pusztán a turisták kedvéért. Ahogy elnéztem a szülőket, a hirdetéseket, és beszélgettem is velük, egyértelmű lett, hogy ez nagyon is komoly társkeresési próbálkozás a szülők részéről. Annyira komolyan veszik a dolgot, hogy időnként rá is szólnak az emberekre, hogy ne fotózzanak – ez is jelzi, hogy nem turisztikai látványosságról van szó,

hanem valós, személyes tétje van a jelenlévők számára.

A párkereső hirdetést több részre lehet bontani: a hirdetések zömének a tetején az alapadatok szerepelnek: biológiai nem, életkor, magasság, családi állapot, végzettség, lakhely. Ezután általában az anyagi helyzet és a foglalkozás van feltüntetve: van-e saját lakás, autó, mekkora a jövedelem. Végül pedig, ami igazán érdekessé tesz ezeket a portfóliókat, hogy megjelennek a jövőbeli partnerrel szembeni elvárások is, néha egészen konkrétan, például számokban kifejezve az elvárt partner fizetése vagy lakásának a mérete. A hirdetéseket az esetek többségében az anya vagy apa telefonszáma vagy WeChat-elérhetősége zárja. A WeChat egy, a nyugaton ismert Facebook Messengerhez hasonló applikáció, amely többek között a kapcsolattartás legközkedveltebb platformja. Elsőre is szembetűnik,

hogy a hirdetések nem szerepelnek fotók. Lehet, hogy a személyiségi jogok védelme miatt, de vélhetően azért van ez így, hogy a külső ne legyen befolyásoló tényező, inkább a megadott információk adjanak megfelelő motivációt az ismerkedésre. Ez azért különös, mert a megadott információk nem sokat árulnak el a párkereső személyiségéről, sokkal inkább az oktatási háttérrel vagy az anyagi helyzetről. Mindezek fontossága Kínában, főleg az idősebb generáció gondolkodásmódjában nem meglepő, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a kínai kifejezés: „az ajtó és a ház megfelelő egymáshoz” (门当户对 – mén dāng hù duì). Ez azt az igen racionális elvet hangsúlyozza, hogy a párválasztásban a társadalmi háttérnek és a státusznak kell „összeillő”-nek lennie.

Mielőtt sorra veszek néhány érdekes hirdetést, érdemes kiemelni egy-két különlegességet,

amelyeket a terepszemlém során láttam, és amelyeket igyekeztem táblázatba gyűjteni. Ahogy arról már szó volt, az iskolai háttér és az anyagi helyzet feltüntetése gyakran szerepel a hirdetésekben, ám kevésbé kapunk képet a párkereső személyiségéről. Előfordul azonban, hogy a személyes karakterjegy is feltűnik, ilyen a hirdetésekben megjelenő kifejezés: 阳光上进 (yángguāng shàngjìn), amely derűs és ambiciózus embert jelent. Láttam olyan hirdetést is, amelyben a politikai párttagságot említették ki, de ami igazán szemet szűrt: a G.P.A. rövidítés. Megkérdeztem a parkban lévő szülőket, hogy mit takar ez a három betű, és elmondásuk szerint a G.P.A. olyan összefoglaló, nem hivatalos jelölés, amely azt fejezi ki, hogy az illető egészségügyileg és társadalmilag a „legalkalmasabb jelölt”. A rövidítés ebben a kontextusban nem a nyugaton ismert *Grade Point Average*-et jelenti: a **G**, azaz *Good health* a testi egészséget jelöli (nem lehet krónikus betegsége vagy meddő), a **P**, vagyis *Pure background* a „tisztá múltat” (például hogy az illető nem esett át abortuszon, nem elvált, nincs büntetett előélete), míg az **A**, azaz *Appropriate age* az „életkorhoz illő” státuszt takarja – vagyis hogy az illető még nem számít túl idősnak a házassághoz. Több száz hirdetés átnézése során ugyan mindössze egyszer találkoztam ezzel a megjelöléssel, akkor viszont piros betűkkel kiemelve. A rövidítés, bár nem hivatalos, mégis jól tükrözi azt a törekvést, hogy a komplex emberi életutakat objektív(nek tűnő) kategóriákkal mérjék fel. Fontos megjegyezni, hogy ezzel a kifejezéssel **nem csak Kínában lehet találkozni** – amikor a thaiföldi Sukhothai Thammathirat Open Universityt tartottam előadást a „maradék nők” témájáról, ott is ismerték.

Ez is mutatja, hogy a társkeresési elvárások bizonyos elemei – például a nőekkel szembeni fokozott egészségi és erkölcsi elvárások – **régiós szinten is jelen vannak**, a G.P.A. rövidítés jelentése így túlmutat a kínai társkeresési kultúrán.

Ami még nagyon fontos és Kína-specifikus, az a 户口 (hùkǒu), vagyis a lakcímnnyilvántartás. A hùkǒu rendszer valamelyest hasonlít a magyar lakcímkártyához, de annál jóval több: meghatározza, hogy az illető milyen oktatási, egészségügyi és szociális ellátásokhoz férhet hozzá. A shanghai hùkǒu különösen értékes, mivel a város gazdaságilag kiemelkedő helyzetben van, és a helyi lakosok többféle előnyt élveznek. A menasszonypiacon ez gyakran azt is jelenti, hogy ha valaki Shanghaiban keres partnert, előnyben részesíti, ha a másik félnek is shanghai hùkǒu-ja van, hiszen ez a jövőbeli

lakhatás, gyermeknevelés és közszolgáltatások szempontjából komoly előnyt jelent.

Nem ritka, hogy a hirdetésben az illető végzettségét is hangsúlyozzák, különösen akkor, ha egy kiemelt, államilag támogatott elit-intézményben végzett. Erre utal a 985 / 211 大学 (jiǔ bā wǔ / èr yāo yāo dàxué) kifejezés, amely azokra a presztízsegyetemekre utal, amelyek a kínai állam 985-ös vagy 211-es fejlesztési programjában szerepelnek.

Az idősebb korosztály hirdetései rövidebbek és közvetlenebbek, gyakran a nők maguk adják meg a telefonszámukat, hiszen már az is lehet, hogy a szülők nem élnek. Itt is nagy hangsúlyt kap az anyagi helyzet: havi bevétel és saját lakás. A gyermeket is említi, itt logikus megemlíteni, hogy a gyermek önálló, és nem együtt élnek.

Az alábbiakban néhány érdekes hirdetés következik.

A Fudanon PhD-val rendelkező nő – a tipikus „maradék nő”

“独生女，86年，未婚
学历：复旦大学全日制博士
上海户口，身高168cm
985高校教师
母亲：

Egyke lány, 1986-ban született,
nem házas. Fudan Egyetem
teljes idejű PhD, Shanghai
hukou, 168 cm magas, 985-ös
egyetem oktatója. Kapcsolat:
anya (WeChat-szám)

Mivel kutatásom középpontjában a „maradék nők” (剩女 – shèngnǚ) jelensége áll, különösen érdekeltek azok a hirdetések, amelyekben magasan képzett, 27 év feletti nőket mutattak be. Ezek közül is szembetűnő volt az a hirdetés, amelyben egy Fudan Egyetemen végzett, doktori fokozattal ren-

delkező nőnek keresnek párt – a Fudan pedig nem más, mint Kína egyik legelismertebb elitintézménye. A nő életkora alapján már jócskán túl lehet a „kritikus” 27. éven. A kínai médiában gyakran jelenik meg az a narratíva, miszerint az ilyen nők azért „maradnak meg”, mert tanulmányaikra és

karrierjükre koncentrálnak, így később nehezebben találnak párt – nemcsak azért, mert idősebbek, hanem mert az elvárásaik is magasabbak. Egy doktori fokozat például sok férfit elbizonytalaníthat, hiszen nehéznek érzik „megugrani” ezt az intellektuális és státuszbeli szintet.

A fiatal, karrierista nő keresi 178 cm-nél magasabb párját

“女，97年，身高1.70m
211大学本科毕业，数据
分析师
要求男：92-97年，身高
1.78以上，本科以上
联系电话：

Nő, 1997-ben született, 170 cm
magas, 211-es egyetem
diplomás, adatalemző.
Keresett partner: 1992-1997
között született, 1,78 m feletti,
legalább egyetemi diplomával.
Kapcsolat: (WeChat-szám)

Itt is látszik, hogy a **végzettség** szinte kötelezően megjelenő kritérium, ami viszont érdekes, hogy a leendő partnerről is elég határozott az elképzelés, például legyen 178 cm-nél magasabb.

Őrületesen gazdag férfi keres átlagnál jóval szebb nőt

“男，90年生，硕士，身
高1.78m
沪有多套房，年收入40
万，未婚
寻找硕士学历以上，身高
1.65m以上，颜值中上
微信/电话：

Férfi, 1990-es születésű,
mesterdiplomás, 1,78 m
magas, több lakása van
Sanghajban, évi 400 000 RMB
jövedelem. Keres: legalább
mesterdiplomás, 1,65 m
feletti, jó megjelenésű nőt.
Elérhetőség: WeChat.

A hirdetést nézve nem tudtam eldönteni, hogy vajon valódi-e, bár érdekes lett volna felvenni az úriemberrel a kapcsolatot, hogy ez kiderüljön, erre nem került sor.

Sohasem késő: az idősebb korosztály

“女，65年生，初中，身
高1.56m
武汉附近退休，月收入
2000元不到，有房
寻找离异男，52-57岁，
真诚善良，无不良嗜好
联系电话：

Nő, 1965-ben született,
középiskolai végzettség, 1,56 m
magas. Gyermeke Wuhan
közelében él, nyugdíjas, havi
bevétele 2000 yuan alatt, van
saját lakása. Keres: 52-57
éves elvált férfi, aki őszinte, jó
természetű, nincs káros szen-
vedélye. Kapcsolat: WeChat.

Az anyagi biztonság ilyen hangsúlyos szerepeltetése nem meglepő, hiszen a társkereső hirdetések egyik leggyakoribb eleme a lakástulajdon, az autó és a fizetés feltüntetése.

A fenti hirdetés ennek extrém, de beszédes példája: nemcsak a jövedelmet jelöli meg, hanem rögtön több sanghaji lakás meglétét is – és mindezt egy „átlag feletti megjelenésű” nőért cserébe kínálja.

KÉPEK: <https://www.alamy.com/stock-photo/marriage-market.html?sortBy=relevant>
<https://www.dreamstime.com/photos-images/shanghai-marriage.html>

Kínai	Magyar jelentés/magyarázat
短婚 (duǎn hūn)	Rövid házasság
本科 / 硕士 / 博士 (běnkē / shuòshì / bóshì)	Alapképzés / mesterképzés / doktori fokozat
阳光上进 (yángguāng shàngjìn)	Derűs és törekvő / pozitív, ambiciózus ember
户口 (hùkǒu)	Lakcímnnyilvántartás (például sanghaji hukou – nagy előny)
党员 (dǎngyuán)	Kommunista párt tagja
有房 / 有车 (yǒu fáng / yǒu chē)	Van lakása / van autója
五官端正 (wǔguān duānzhèng)	Szabályos arcvonások (kellemes, szép megjelenés)
征婚 / 征婿 (zhēnghūn / zhēngxù)	Házastársat keres / vőt keres
985 / 211 大学 (jiǔ bā wǔ / èr yāo yāo dàxué)	985 / 211-es egyetem = olyan kiemelt, elit kínai felsőoktatási intézmény, amely a kínai állam „985” vagy „211” fejlesztési programjába tartozik
无不良嗜好 (wú bùliáng shìhào)	Nincsenek káros szokásai (például nem iszik, nem dohányzik)
G.P.A.	Nem volt házassága, abortusza, nincs krónikus betegsége, ideális korú; „A kategóriás jelölt”

Összegzés

A sanghaji People's Park „menyasszonyvására” egyszerre tükrözi a kínai társadalom mélyen gyökerező tradicionális értékeit és a modern elvárásokat. A szülők számára továbbra is kulcsfontosságú az anyagi biztonság, az elitoktatás és a családi felelősségvállalás – ám gyakran figyelmen kívül hagyják, hogy a mai fiatalok, legyenek nők vagy férfiak, saját céljaik és elképzeléseik mentén szeretnének haladni. Ami korábban csak a fiúknak adatott meg – például karrierépítés, magas szintű tanulmányok vagy önállóság –, az ma már a lányok számára is természetes törekvés. Egyre több nő helyezi előtérbe saját szakmai álmait és önmegvalósítását, mielőtt elköteleződne egy párkapcsolatban vagy házasságban – ez pedig gyakran nincs összhangban a szülői elvárásokkal.

Az elérhetőségek többségében szereplő anyai/apai telefonszám jól mutatja, hogy a párválasztás továbbra is kollektív családi projekt, nem pusztán két ember döntése. A hagyományos kínai szemléletben a házasság nem két ember kapcsolata, hanem két család uniója, amelynek egy ma is élő példája a sanghaji park hétvégi társskereső eseménye. A párválasz-

tás akkor „jó”, ha a társadalmi státusz megegyezik, vagy a férfié magasabb. A cikk elején ismertetett mondás azonban modern köntöst kezd ölteni, és mára létezik egy újabb, árnyaltabb változata is: 门当户对的婚姻未必幸福 (méndāng hùduì de hūnyīn wèibì xìngfú) – „A társadalmilag összeillő házasság nem feltétlenül boldog.”

Ez a mondás pontosan arra hívja fel a figyelmet, hogy ami pápíron, az elvárások szerint tökéletesen passzol, az a gyakorlatban még nem biztos, hogy boldog élethez vezet.

Kínában napjainkban a fiatalok körében egyre népszerűbbek a nyugodtabb, kevésbé célorientált ismerkedési formák, amelyek jól mutatják a generációs különbséget. Az úgynevezett 佛系恋爱 (fóxi liàn'ài), azaz „buddhista randizás” kifejezés például egy olyan hozzáállást takar, amely mentes az elvárásoktól, versengéstől és nyomástól. Ezzel rokon a 躺平式恋爱 (tǎngpíng shì liàn'ài) is, szó szerinti fordításban „fekvő stílusú párkapcsolat”. Bár a „lefekvés” kifejezés elsősorban szexuális töltetűnek tűnhet, valójában a kínai 躺平 (tǎngpíng) jelentése társadalmi kontextusban inkább az, hogy valaki „nem vesz részt a versenyben”,

„nem hajt”, hanem passzívan elfogadja a dolgokat. Így a 躺平式恋爱 olyan kapcsolatot jelöl, amely nem teljesítményelvű, nem hajszolja a házasságot vagy a társadalmi elvárásokat – sokkal inkább kényelmes, természetes ritmusban zajló, elvárások nélküli ismerkedést jelent.

A sanghaji menyasszonypiac tehát egyszerre tűnik anakronisztikusnak és meglepően aktuálisnak. Bár első pillantásra úgy tűnhet, mintha egy letűnt kor szokását idézné, valójában jól példázza a mai kínai társadalom komplexitását, ahol a hagyományos normák – például a szülők aktív szerepvállalása a házasságközvetítésben vagy a társadalmi státusz alapján történő párválasztás – továbbra is erőteljesen jelen vannak. Ugyanakkor a hirdetésekben megjelennek olyan elemek is, amelyek újabb társadalmi tendenciákra utalnak: ilyen a karrierépítés előtérbe helyezése, a magas iskolai végzettségű nők megjelenése a házassági piacon vagy épp a partner személyiségjegyeire (például „ambiciózus”, „őszinte”) történő utalás. A kérdés tehát ma már nem (csak) az, hogy „van-e lakása?”, hanem az is, hogy mit jelent jól választani – és kinek a szempontjai szerint?

GÁJÁSZ ENIKŐ

KÖNYVAJÁNLÓ

Menciusz KONFUCIUSZ ÖRÖKÉBEN

Troubadour Books Kft., 2025, 339 oldal,
ford. Tokaji Zsolt

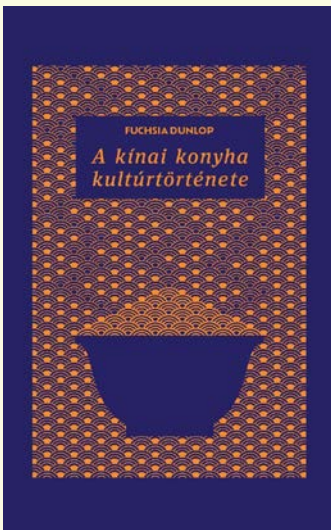
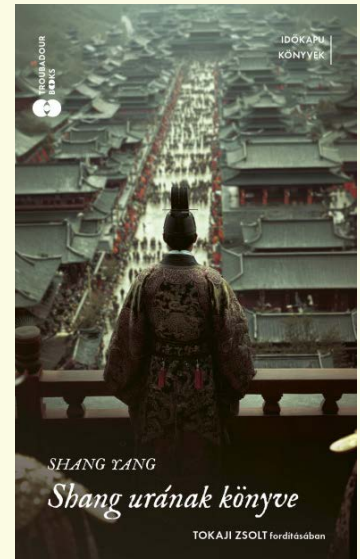
Mengzi (Kr. e. 372–289), vagy latin nevén Menciusz az ókori Kína egyik legkiemelkedőbb gondolkodója volt. A róla elnevezett Mengzi című mű tanításait tanítványaival, kortárs filozófusokkal és uralkodókkal folytatott párbeszédein keresztül őrizte meg. A konfucianus eszmerendszer legjelentősebb és leghatározottabb védelmezőjeként számontartott bölcs munkája most teljes egészében, rövidítések és kihagyások nélkül olvasható magyar nyelven az Időkapu sorozat köteteként, Tokaji Zsolt sinológus és műfordító gondozásában.

Shang Yang SHANG URÁNAK KÖNYVE

Troubadour Books Kft., 2025, 197. oldal, ford. Tokaji Zsolt

Shang Yang (i.e. 390–338) az ókori Kína Hadakozó fejedelemségek korának (i.e. 453–221) meghatározó jelentőségű államférfija és gondolkodója volt. A törvénykezők iskolájának, vagyis a legizmusnak egyik legismertebb képviselőjeként átfogó gazdasági, közigazgatási, politikai és katonai reformokat vezetett be Qin államban. Intézkedéseinek köszönhetően az állam alig egy évszázad leforgása alatt oly mértékben megerősödött, hogy i.e. 221-ben, riválisait sorra legyőzve, elsőként egyesítette Kínát.

A *Shang urának könyve* a pragmatikus szemléletet képviselő legista bölcsélet gyakorlati kézikönyveként is olvasható. A mű olyan, korszakokon és földrészekén átívelő tudnivalókat fogalmaz meg, amelyek egy erősen centralizált állam és autoriter hatalmi rendszer kiépítésének, megszilárdításának és működtetésének alapelveit tárgyalják. Az Időkapu sorozatban megjelenő, az ősi kínai politika- és kormányzáselmélet alaplívá számító kötet Tokaji Zsolt sinológus és műfordító fordításában most először olvasható magyar nyelven, teljes terjedelmében.

Fuchsia Dunlop A KÍNAI KONYHA KULTÚRTÖRTÉNETE

Cser Könyvkiadó és Ker. Kft., 2025, 353 oldal,
ford. Jónás Csaba

A *Kínai konyha kultúrtörténete* című könyvet sokan a kínai konyhatörténetről nyugaton valaha megjelent legátfogóbb és legkiemelkedőbb műként tartják számon. Magyar nyelven eddig bizonyosan nem adtak ki hasonló mélységű és színvonalú kötetet a világ talán legnagyobb hagyományokkal rendelkező konyhakultúrájáról.

A szerző hosszú ideje számít a terület vezető nyugati szakértőjének, aki hét könyvben, valamint számos újságcikkben és tanulmányban mutatta be a nyugati olvasóközönségnek a kínai konyha történetét, filozófiáját, módszereit, technikáit és receptjeit. Ezek közül ez a kötet a legismertebb és legátfogóbb.